

SZAKDOLGOZAT

Szlámár Szimonetta

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Neveléstudományi intézet

Gyógypedagógia

alapképzési szak

**Szakmai ágazatok munkavállalóinak véleménye a
bántalmazásról; egy pilot kutatás tükrében**

Belső konzulens: Gelencsérné Dr. Bakó Márta
tanszékvezető,
egyetemi docens

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Neveléstudományi intézet,
Gyógypedagógiai tanszék

Készítette: Szlámár Szimonetta

Kaposvári Campus

2024

Tartalomjegyzék

Bevezetés és célkitűzések.....	1
Szakirodalmi áttekintés	3
Alkalmazott módszerek.....	14
Eredmények és értékelésük	16
Következtetések és javaslatok.....	31
Összefoglalás.....	32
Irodalomjegyzék.....	35
Kutatási kérdőív	39
Hallgatói nyilatkozat	45
Konzulensi nyilatkozat	46

Bevezetés és célkitűzések

Napjaink egyik számottevő problémája a bántalmazás. Fél évszázaddal ezelőtt még a nevelők és oktatók is joggal fegyelmezheték kisebb fizikai bántalmazással a rossz magaviseletű és felkészületlen tanulókat. Ma, már számos tudomány és szakirodalom támasztja alá, hogy a bántalmazás bármely formája a legtöbb esetben rontja a gyermekek mentális egészségét, ezáltal már nem tartjuk elfogadottnak és az „1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról” szabályozza.

A bántalmazás definíciója nem teljesen körülhatárolható, azonban széles körben elfogadott az ENSZ 1989-es gyermekjogi egyezményének 19. cikkeje, mint a gyermekbántalmazás fogalma. Az ENSZ Egészségügyi Világszervezetének megfogalmazása is segítséget nyújt a bántalmazás leírásában, e két dokumentum nyomán pedig öt nagy csoportba sorolhatók a bántalmazás formái, amelyek a következők: fizikai, érzelmi és szexuális bántalmazás, illetve elhanyagolás és kizsákmányolás.

Noha az összes bántalmazási forma veszélyezteti a gyermek bio-pszicho-szociális és spirituális egészségét, egyes esetek nehezebben felismerhetők, mint mások. Az elhanyagolás önmagában nem bűncselekmény és tényének megállapítása bonyolult, hacsak nincs a bántalmazás jelenlétére egyéb bizonyíték. Ezáltal az elhanyagolás, mint olyan, gyakorta társuló bántalmazásformaként jelenik meg. Gyurkó Sz. 2016-ban így fogalmazott *„Az elhanyagolásnál annak személyes megítélése is fontos (individuális determinista paradigma), azaz kinek mi minősül elhanyagoló veszélyeztetésnek. Az elhanyagolás kulturálisan beágyazott attitűdnek tekinthető, ezért általánosító megítélése különösen problematikus.”* Ezek alapján a bántalmazás igencsak aktuális probléma minden személy számára.

Szakedolgozatomban a különböző szakmai ágazatokban tevékenykedők véleményét kutatom a bántalmazásról. Célom feltárni a lehetséges kapcsolatokat és összefüggéseket.

Kutatási kérdéseim a következők:

K1: Van-e eltérés gyermeket nevelő és gyermek nélküli munkavállalók véleménye közt?

K2: Különbözik-e a szakmakezdő és a szakmában huzamosabb ideje tevékenykedő személy véleménye?

K3: Másképp ítéli-e meg férfi és nő?

K4: Összefügg-e az életkor és az értékítélet?

Felmerült a kérdés, hogy miért épp ezek, nos a magyarázat igen egyszerű. A gyermekkorunkból bizonyára mindannyian emlékszünk esetekre, történetekre, amelyben a bántalmazás egyik formája megjelenik. Sok történet visszacseng, amiknek a végén elhangzó pár mondat mindenki számára ismerős lehet, mint a „Meg is érdemeltem”, „Kellott egy atyai pofon”, „Legalább gyorsan megtanultam hol a helyem.” és talán sorolhatnánk a végtelenségig, hiszen a lényeg ugyan az. A korosztálybeli eltérések esete akkor értelmezhető igazán, ha a történelmi eseményeket és a fejlődéslelektan pszichológiáját kombinálva vizsgáljuk. Társadalmunk egy része a rendszerváltás előtti államszocialista rendszerben vált felnőtté, míg egy másik része a gyermekvédelmi törvény elfogadásakor volt gyermek. Szintén más csak 1997 után született, azonban fiatal felnőttként élte meg a Covid19 időszakot és serdülő korától napjainkig a negyedik ipari forradalom szerves része. A személytől független, általa szinte befolyásolhatatlan tényezők is kihatással vannak a világról, jóról és rosszról való elképzeléseire, ilyenek a fentebb említett példák, de idesorolhatók a természeti katasztrófák, háborúk is. A demográfiai adatok fontos tényezők az egyén életében, akár csak a GDP, az infláció és a defláció is. Mindez hatással van a személy későbbi viselkedésére, attól függően, hogy egyes negatív vagy pozitív hatások milyen életszakaszban érték, ezt pedig Erik Homburger Erikson óta, a szakirodalom több szempontú megközelítéssel alátámasztotta. Kézenfekvő tehát a kérdés, hogy lehet-e eltérés a különböző korcsoportba tartozó személyek véleménye közt.

Illemszabályok és erkölcsi normák; az erős férfiak és gyenge, törékeny nők sztereotip normáival akarunk azonosulni és egyszerre tiltakozni segítségükkel. Elvégre egy férfinak is vannak érzései és egy nő is tud kereket cserélni az autón. Számtalan esetben hallottam, hogy azért szóltak le valakit az ellenkező nem tagjai mert valamit tett, aztán egy másik személyt azért, mert nem tette ugyan azt a dolgot. Napjainkban mindkét nem kerülhet vezetői pozícióba, dolgozhat, lehet profi súlyemelő vagy éppen műkörmös. Valami mégis megkülönböztet-e minket a másik nemtől a biológia adottságokon túl? A mindennapokban felmerülő dilemma esetemben is kulcskérdés, vajon tényleg annyira különbözünk-e, mint hisszük, vagy csak az egyéni különbségek szembetűnőbbek az ellenkező nem esetében.

Szakirodalmi áttekintés

I. A munka megítélésének alakulása történelmi aspektusból és a pályaválasztás

A munka napjainkban ugyan szükségszerű a létfenntartáshoz, azonban egyénileg választott és a lehetőségek száma szinte végtelen. Története az ember történetével egykorú, hiszen a munka jelentése szerint minden olyan tevékenységet takar, amellyel az élet dolgait használni, élvezni és elfogyasztani képes a személy. Tulajdonképpen a természet által adott élelmiszer megszerzéséhez is munkára van szükség.

A munkahelyi közeg és a munkakörnyezet nagy hatással van a személyiség változására, annak fejlődésére és visszaesésére. A személyiség nem állandó egység, hanem egy folyamatosan formálódó és formálható részünk, Ying Wang és Chia-Huei Wu 2021-ben kiadott könyvében rávilágít ennek fontosságára, hiszen felnőve a munkahely lesz a másodlagos szociális közeg, amelyben betöltött szerep kihatással van a jellemre (Ying Wang, Chia-Huei Wu, 2021). A munkahely tehát nagy hatással lehet a személyiségfejlődésre, ezáltal a bántalmazáshoz való viszonyulásra is, de nem a fő formáló erő. Minden munkakörben találkozhatunk bántalmazóval és bántalmazottal egyaránt, a fontos, hogy hogyan ítéljük meg és teszünk-e ellene vagy érte. Fontos tehát ismernünk a munka megítélésének történelmi alakulását és az ember munkába állásának lépéseit, ha holisztikus képet szeretnénk kapni, mik befolyásolhatják az egyén véleményét a bántalmazásról.

I.1. A munka megítélésének alakulása történelmi aspektusból

Az ember az idők kezdete óta azon tevékenykedik, hogy a rá háruló, munka jellegű, fizikálisan és mentálisan kimerítő tevékenységek számát és módját redukálni tudja eszközök segítségével, vagy mai szóval élve akár; alkalmazottakkal. Találmányok sokasága veszi körbe az élet minden mozzanatát és mind egyet szolgál, a Maslow-piramis csúcsának elérését, az önmegvalósítás megközelítését.

A jogtudomány a letelepedés, azaz az állam megalakulásának idejére vezeti vissza a munkajogok és törvények megjelenését. Már a mezopotámiai társadalomban fellelhető Hammurapi törvényoszlop is rendelkezik a munkabérről: „46. §. 7 Ha földje után haszonbért nem kap és akár félrészre, akár harmadrészre adja ki a szántóföldet: a gabonát, mely a szántóföldön terem, a paraszt és a szántóföld gazdája „arányosan fogják megosztani.” (Kmoskó M., 1911) fordításában olvasható.

A munkával kapcsolatos jól elkülöníthető jogok a római jogra vezethetők vissza. A kereszténység által a munka felértékelődik, majd az újkorban a reformáció során e világi feladattá válik. A polgárság felemelkedését követően a munka egyfajta státuszszimbólummá avanzsálódik. Az újkor során, mint a világ megismerésére szolgáló eszköz kerül ismét eszmei értékrendbe a munka. Az első, majd a második ipari forradalom gyökereiben változtatta meg a társadalmi, technológiai és gazdasági helyzetet. Az ipar fellendülése, a lapok és könyvek sokszorosításának gyorsasága által a műveltség is nőtt (Nádas Gy., 2016).

Az I. világháború a munkajogi szabályozásban is változásokat eredményezett, hiszen ebben az időszakban kezdődött a nők munkavállalásának tömeges megjelenése. A munkaerőpiacot alapjaiban rombolta le az 1929–33. év között zajló gazdasági világválság. A II. világháborút követően a jóléti szociális állam eszménye került a nézetek középpontjába. Ennek hatására új alkotmányok születtek, amelyek már a munkához való jogot alapvető jogként deklarálják. Az előzőekben említett események pedig nagyban megváltoztatták a munkaerőpiaci viszonyokat és a munkamorált is.

1.2. A pályaválasztás

A pályaválasztás napjainkban sokban függ az egyén szocializációjától, képességeitől, készségeitől, anyagi helyzetétől, családi állapotától, szabadidejétől és egyéb személyes jegyeitől. A 14-18 éves korosztályban végbemenő azonossági krízis időszakának célja az identitás kialakulása. A fiatal ebben az időszakban a „ki vagyok én?” kérdésre keresi a választ, amely a személyiségfejlődés fontos része.

A pályaválasztás folyamata Ranschburg Jenő szerint három fő részre osztható, de önmagában részdöntések sorozata (Ranschburg J., 2013). Az elképzelésekkel ellentétben a választást nehezítik a nem tisztán öröklött képességek, mint a szubkultúra, a közvetlen környezet életstílusa, a területi normák és az életterület motivációs rendszere is. A pályaválasztás a lehetőségek folyamatos szűkítésével zajlik a leggyakrabban. Az extrovertált személyek csoportja például a legtöbb esetben szociális és kreatív tevékenységekkel foglalkozó pályát választ. Fontos elem az egyes szakmai ágazatok normáinak és gyakorlati szabályainak figyelembevétele, az általános és gyakran sztereotip megítélések feltárása az érdeklődési területről. Ebben a szakaszban befolyásoló tényező lehet egy hozzá közel álló személy állásajánlata, vagy a szülők által támasztott elvárások, azaz az „öröklődő ipar”. A végső elhatározást azonban még számtalan külső tényező befolyásolja, ide tartozik a szakma elismertsége, autonómiája, a jövedelem szintje és a képzés időtartama is (amelyek bizonyos

esetekben sajnos nincsenek harmóniában egymással), hiszen a társadalom gazdasági szervezetében a foglalkozások nem egyenrangúak. A döntés végül mindenképpen szükségszerű, az egyén pedig megkezdí életét a munka világában.

A különböző szakmai ágazatokban dolgozók jelentős része lokálisan tevékenykedik, csak csekély számban utaznak munkájuk során, így a globalitás számbavétele e tekintetben jelentéktelen volna. A COVID 19 után megnőtt az otthonról, „home office”-ból dolgozók száma, azonban a társadalmi többségre ez sem igaz, így a kutatásom során ezt a témakört nem érintem. A konkrét kutatási csoport tehát a munkahelyre járó felnőtt emberekre szűkült.

II. Nemi szerepek és a nemek sajátosságai

A nemi szerepekben változás folyamata állt be és bizonyos esetekben már az édesanya viseli a családfő szerepét, amely csonka és mozaikcsaládokban a gyermeknevelés tekintetében nehézségeket szül, hiszen a nemek nem képesek pótolni a másikat. A társadalmi többség elvárja, hogy a biológiai nemhez hűen viselkedjen mindenki, azonban a nemek viselkedését a társadalom formálja. A bántalmazás negatív, passzív vagy pozitív megítélése nem köthető nemhez, de az eltérő fejlődésment árnyaltabb képpel szolgálhat a véleményalkotás tekintetében.

Annak kérdésében, hogy a férfiak agresszívbak, mint a nők, a legtöbb kutató véleménye korrelál. Goodenough (1931) vizsgálatai során azt tapasztalta a két csecsemő viselkedését illetően, hogy a dühkitörések száma kétéves korra éri el a maximumot. A második év után a fiúknál gyakoribbak és jellegükben erőszakosabbak az agresszív megnyilvánulások, mint a lányoknál. A kirohanások az első nyolc évben csak kis mértékben változnak, de jellegük finomodik (Goodenough, 1931). A kitörések okaként a belső feszültséget találta, amelyet előidézheth a gyermek egészségügyi állapota, az utolsó étkezés óta eltelt idő hossza, a fáradtság, valamint a család létszáma és az esetleges külső látogatók. A kutatásokat Ranschburg Jenő azonban nem tartja feltétlenül kizárólagos magyarázatnak, hiszen a tesztek során a metakommunikáció jeleit figyelmen kívül hagyták (Ranschburg J., 2013)

A nemi szerepeket és sajátosságokat Margaret Mead könyve a *Sex and Temperament in three primitive societies* vizslatja az elsők között. A szerző kutatási eredményei megosztásával több évtizedre iránymutatást adott a nemek pszichológiai kutatásához. Könyvében megjelenik az emberi természet rugalmassága, alkalmazkodási készsége és a nemi szerepek tanulhatóságának kérdése. (M. Mead, 1935)

Barry, Bacon és Child 1957-es kutatás sorozata (amelyben 110 kultúrából származó gyermekeket vizsgáltak), a nemek alapvető kulturális különbségeire alapozza a személyiség és nemi tudatosság alapvetéseit (H. Barry, I. L. Child, M. K. Bacon, 1957) A kutatások fontos kiegészítő elemeként megjelennek az ötvenes évek elejéről származó Rorschach-jegyzőkönyvek, amik eredményei arra utalnak, hogy a vizsgált kultúrában a külsőségek és szociális viselkedésbeli megnyilvánulások ellenére a nők kevésbé szoronganak, mint a férfiak.

Kimura kimutatta, hogy lányoknál a bal agyfélteke dominanciája ötéves korra kifejlődik, azonban a fiúké nem, ez pedig indokolja, hogy a lányok miért jobbak a verbális területeken és miért nehezebb a téri orientációjuk. (Kimura, 1967)

Maccoby és Jacklin 1974-ben vizsgálatssorozatot indított, amelynek célja a nemi különbségek feltárása, illetve pszichológiája volt, azonban a vizsgálatok nem a várt eredményt teljesítették. Nem fedeztek fel jelentős eltérést a két nem között, csak azt sikerült bizonyítaniuk, hogy a lányok verbális készségei hatéves korukra fejlettebbek, mint a fiúk képességei ebben a korban. Úgy találták, hogy a fiúk agresszívebbek és jobbak a logikai képességeik (Jacklin, E. E. Maccoby, C. Nagy, 1975) Noha a két kutatás közt közel negyven év telt el, végeredményben ismét Margaret Mead felvetését igazolta.

Ezen kutatások eredményeit összegezve általánosan elmondható, hogy a nőkre a szociális és emocionális tulajdonságok a jellemzőbbek, míg a férfiaknál a személyes kompetenciák és a célorientáció az általános nemi jegyek, azonban ezek, az általános nemi sztereotíp hatására változhatnak és képesek a változásra.

III. Gyermekvállalás, kötődéelmélet és a társadalmi nyomás

III.1. Gyermekvállalás

A bántalmazás megítélésében nagy szerepet kap a gyermek és a kapcsolati státusz, különösen a gyermekbántalmazás tekintetében. Az elszakíthatatlan kötelék létrejötte, az anyai és apai szerepvállalás változást idéz elő az egyén szemléletmódjában és életvitelében. Nélkülözhetetlen tehát, hogy a témát ismerjük, hiszen teljes képet csak a részek feltárásával kaphatunk.

A házasság és a gyermekvállalás napjainkban a húszas évek végén történik. Sok esetben a két vagy több gyermek vállalása pedig sosem történik meg. A szülő korú felnőttekre nagy hatást gyakoroltak az életükben bekövetkezett változások, a szülő vagy szülők katonai munkavégzésre való behívása a gyermekeknél helytelen kötődési mintát alakított ki. A Covid19 időszakában

kialakult szeparáció pedig befelé fordulást eredményezett, így hát nem meglepőek ezek az arányok.

A KSH 2019. január 1-jei adatai szerint a 30 éves nők 56%-a gyermektelen, és csak 13%-uk hozta világra második gyermekét. Ez azt jelenti, hogy a 30 éves gyermek nélküli nők aránya több, mint négyszeresére emelkedett, a kétgyermekeseké pedig mintegy negyedére csökkent a rendszerváltozás óta. A párok szerepvállalását hosszabb együttélés előzi meg, ami a válások számát is csökkenti, azonban ezáltal a legtöbb esetben a gyermekek számát is (KSH, 2020). A szülői szerep felvételét nehezíti a koragyermekkori rossz szülő-gyermek kapcsolat, valamint a házasodni vágyó (fiatal) felnőttek eltérő szülőktől látott kapcsolati sémája is.

III.2. Kötődéselmélet

Harlow majomkísérletei alátámasztották, hogy az anya-gyermek kapcsolat egyik jelentős eleme a korai testi kontaktus (Harlow, 1965). Ennek hatására világszerte (ahogy hazánkban is) bevezetésre kerültek különböző módszerek, amelyek biztosítják a két fél számára a testi kontaktus folyamatos lehetőségét. A témával sokat foglalkozó John Bowlby úgy vélte, ha az első öt életévben, különös tekintettel az első hat hónapra, nem alakul ki kötődés, vagy az megszakad, az a személyiségfejlődésre irreverzibilis hatással van (J. Bowlby, 1956). Napjainkban már tudjuk, hogy ez nem befolyásolja véglegesen a gyermek fejlődésmenetét, azonban a korai depriváció számos szociális fejlődésbeli hátrányt okozhat. Az elmélet tehát továbbra sem elvetendő, hiszen a gyermek minél korábban kerül olyan környezetbe, ahol tartós emocionális kapcsolatot alakíthat ki, annál nagyobb az esély a sikeres szocializációra.

A pszichiátriai kutatások bizonyítják, hogy a „korai tárgyvesztés” nagy hatást gyakorol az ember pszichés állapotára és a „második tárgyvesztés” (szerelemi csapás vagy az élettárs elvesztése) következtében jelentősen nagyobb az esély ezeknél a személyeknél a depressziós tünetekre. Az egészséges kötődés tehát feltétlenül fontos a megfelelő szocializációhoz. Az egyén genotípusa és a környezet első találkozásai adják azokat a forrásokat, amelyek a későbbi választások fő pontjai. (Ranschburg J., 2013)

Atkinson és Hilgard azt írja, hogy a háromtól tíz éves gyermek már egyre függetlenebb a szüleitől, azonban a szuperego beépül a személyiségébe és ugyan a „fizikai” szüleitől függetlenedni látszik, az internalizált szülők hatása alá kerül, hiszen a gyermek ebben a korban rajtuk keresztül látja és szereti önmagát. A serdülőkorra ez az érzés azonban érthetlenné válik és a belső (intrapszichikus) feszültségét a valós szülőkre projektálja, ezzel kezdetét veszi az

önmegvalósítás folyamata (R. C. Atkinson, 2005). A gyermekek ebben az időszakban 0-14 éves korig a legsérülékenyebbek és ezáltal a legkitettebbek is a bántalmazás különféle formáinak.

A szociálpszichológia interdiszciplináris tudományága szerint, ha eleget látja és vagy hallja a személy a reakcióra adott válaszreakciót, elkezd követni a viselkedésformát és ugyanez igaz a Pigmalion-effektusra vonatkozó, mások által a személyre ruházott tulajdonságok esetében. Első színtere a gyermekkor, amikor is a gyermek és édesanyja közt létrejön a „duál-unió” és az elsődleges identifikáció. A másodlagos identifikáció már a gyermek és édesapja közt történik, annak következtében, hogy félteni kezdi a családban elfoglalt helyét és azonosul az „agresszorral”. Ranschburg definíciója szerint az identifikáció az a képesség, amikor tudatos vagy tudattalan formában a gyermek magába integrálja a modell viselkedésmintáit. (Ranschburg J., 2013)

III.3. Társadalmi nyomás

Az előző részben említett képesség azonban nem csak gyermekkorban jelenik meg, ugyan a felnőtt ember gyökereiben már nem képes megváltoztatni személyiségét, mégis nagy hatással van rá a környezet, amit igyekezik – természetéből adódóan – minél komfortosabbá alakítani.

Az Asch-kísérlet erre a feltételezésre alapulóan a csoportnyomás erejét vizsgálta 1955-ben. A kísérletben a résztvevő „színészek” számát és válaszadását meghatározták, és minden esetben az alany vagy alanyok voltak jelentősen kisebb számban, vagy egyedül. Arra kérték a „csoportot” alakítókat, hogy többségében adjanak rossz választ, így tehát a kísérletben résztvevő alany, ugyan tudatában volt a helyes válasznak, sok esetben inkább a többség által megadott rossz válasz mentén döntött, még akkor is, amikor szignifikáns különbség volt a válaszlehetőségek között. (E. Asch, 1955)

Hasonló jellegű szociálpszichológiai kísérlet volt a sokat vitatott Milgram kísérlet. Lényege az volt, hogy a személy mennyire áll befolyásolás alatt a tőle magasabb szintű egyénnel, ez esetben kísérletvezetővel. Az eredmények ebben az esetben is bizonyították, hogy a személy befolyásolható. (S. Mcleod, 2023)

Ahogy (Erikson, 2002) is több részben hangsúlyozza, hogy a személyiség minden életszakaszban formálódik, úgy ez napjainkban is így van, nem tekinthetünk tehát sem önmagunkra, sem embertársainkra egy fix személyiségjegyekkel rendelkező emberként, persze a jellem – jó esetben – befolyásolni képes és befolyásolja a változás irányát és mértékét, ettől még képes az egyén változásra, minden életkorban. Mi több, nem csak életkorban, de krízisben

és élethelyzetben is. Csak az elmúlt ötven évből is tudunk olyan eseményeket felsorolni, amelyek gyökeresen és alapjaiban változtatták meg életvitelünket, ezáltal a személyiségünk bizonyos elemeit is formálták. Például szolgál a Covid-19, a rendszerváltás, a törvényi módosítások vagy a napjainkban is zajló negyedik ipari forradalom. Előzőekben felsoroltak mind olyan tényezők, amelyek nem transzgenerációs hatások útján, vagy a gyermekkorban (nem)megélt krízisek okán változtatták meg a társadalmi normákat, ezáltal egyéni viselkedésünket sem.

Bántalmazás

1989. novemberében New Yorkban elfogadták a „Gyermekek jogairól” szóló ENSZ egyezményt, amelyet azóta a fejlett világ államai is saját jogrendjükbe emeltek (házánk 1991-ben). A bántalmazás definíciója nem teljesen körülhatárolható, azonban széles körben elfogadott az ENSZ 1989-es gyermekjogi egyezményének 19. cikkének első pontja, mint a gyermekbántalmazás fogalma, amely így hangzik: „Az Egyezményben részes államok megtesznek minden arra alkalmas, törvényhozási, közigazgatási, szociális és nevelési intézkedést, hogy megvédjék a gyermeket az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás – ideértve a nemi erőszakot is – bármilyen formájától mindaddig, amíg szüleinek vagy valamelyik szülőjének, illetőleg törvényes képviselőjének vagy képviselőinek, vagy bármely más olyan személynek, akinél elhelyezték, felügyelete alatt áll.”. Az ENSZ Egészségügyi Világszervezetének megfogalmazása is segítséget nyújt a bántalmazás leírásában, e két dokumentum nyomán pedig öt nagy csoportba sorolhatók a bántalmazás formái, amelyek a következők: fizikai, érzelmi, szexuális bántalmazás, elhanyagolás és kizsákmányolás.

A bántalmazással kapcsolatba kerülők számára ezáltal nehéz meghatározni, hogy a gyermek valóban bántalmazás áldozata-e, hiszen sokszor igen nehezen felismerhetők a jelek és ezzel súlyosan vádolná a szülőt vagy a gyermeket körülvevőket. Mint azt tudjuk, a bántalmazás tanult viselkedésforma, transzgenerációs ártalom is lehet. Rizikófaktornak tekinthető a szociális depriváció, a családi halmozódás, az egyedülálló vagy különélő szülők ténye, a gyermeket nevelő szülő új partnere, a bizonytalan szülő-gyermek kapcsolat és ha a szülő a gyermek születésekor még nem töltötte be a 18. életévét. Herczog Mária és Kovács Zsuzsanna úgy fogalmazott, hogy több rizikófaktor együttes jelenléte még nem feltétlenül vezet

bántalmazáshoz vagy elhanyagoláshoz, hiszen kedvezőtlen körülmények között is vannak jól funkcionáló családok, viszont ennek ellentette is igaz lehet (Herczog M., Kovács Zs., 1991)

A WHO 2002-es világegészségügyi riportjában felhívja a figyelmet az egészség fontosságára, tisztázza az egészségkárosító hatások fogalmát, prevenciós stratégiákat nyújt a kockázatok csökkentésére, valamint felhívja a figyelmet a cselekvés fontosságára (K. Browne és T. Balachova, 2002). Ez a riport részben megoldásokat fogalmaz meg a WHO 1999-es gyermekabúzus-megelőzéséről szóló konzultációján tisztázatlanul maradt esetekre és deklarálja az aktuális statisztikákat.

2006-ban a COM 367. számú bizottsága kiemelkedő tervet dolgozott ki bántalmazás ellen, valamint a társadalmi kirekesztés, gyermekszegénység, migrációs problémák és roma gyermekek helyzetének javítására.

Noha az összes bántalmazás veszélyezteti a gyermek bio-pszicho-szociális és spirituális egészségét, egyes esetek nehezebben felismerhetők, mint mások. Az elhanyagolás önmagában nem bűncselekmény és nehezen megítélhető, hacsak nincs a bántalmazás jelenségére egyéb bizonyíték. Ezáltal az elhanyagolás, mint olyan, gyakorta társuló bántalmazásformaként jelenik meg. Gyurkó Szilvia így fogalmazott *„Az elhanyagolásnál annak személyes megítélése is fontos (individuális determinista paradigma), azaz kinek mi minősül elhanyagoló veszélyeztetésnek. Az elhanyagolás kulturálisan beágyazott attitűdnek tekinthető, ezért általánosító megítélése különösen problematikus.”* (Gyurkó Sz., 2016)

A gyermekbántalmazás háttérében álló okok feltárására a legalkalmasabb talán az ökológiai modell, amely nem csak a bántalmazóban és a bántalmazottban, hanem a környezetében és a közösség tágabb dimenzióiban is keresi a kiváltó hatásokat. A tapasztalatok azt mutatják, hogy minél fiatalabb korban kezdődik vagy történik a bántalmazás, annál súlyosabb hatása lesz a későbbi személyiségfejlődésre, hiszen fiatalkorban a gyermek sem a lelki, sem a fizikai bántalmazás ellen nem tud védekezni. A rendszeresen bántalmazott gyermekek jelentős része lemaradást mutat saját korcsoportjához mérten. Súlyos bántalmazás esetén akár több évnyi visszaesés is tapasztalható. Számos bűncselekmény elkövetési módja a bántalmazás, amelynek biológiai értelemben vett jelentése a támadó szándékú fizikai ráhatás más személy testére. Általában fájdalom okozásával jár, illetve tetteges becsületsértést jelent, így például az ütés, a lökés és a rúgás is ebbe a csoportba sorolható. A vonatkozó törvényi szabályozások a következők : 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről: XV. fejezet, Az élet, a testi épség és az egészség elleni bűncselekmények, XVIII. fejezet, Az emberi szabadság elleni

bűncselekmények XIX. fejezet, A nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények, XX. fejezet, A gyermekek érdekét sértő és a család elleni bűncselekmények XXI. fejezet, Az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekmények, XXXV. fejezet, A vagyon elleni erőszakos bűncselekmények XXXVI. fejezet, A vagyon elleni bűncselekmények.

Mint az látható a magyarországi szabályozások követik az aktuális társadalmi paradigmákat és törvénymódosításokat eszközölnek szükség esetén. Egy 2018-as cikk szerint, azonban ez a világ országaira nem minden esetben jellemző. Összesítve az országok 88%-a rendelkezik a bántalmazás büntetéséről. Kiugróan alacsony az afrikai és a közel-keleti országok szabályozottsága. Magyarán szólva, hogy ezeken a területeken a vezető pozíciókat férfiak töltik be, akik saját részükről egyfajta büntetésnek tekintik a „nevelés” effajta módjátának megszüntetését. Azokban az országokban, ahol semmilyen hatályos rendelet nincs érvényben a kapcsolati bántalmazás ellen, a napi bejelentések száma közelít a 300-hoz. (E. B. Sawe, 2020)

Az UNICEF 2022-ben felkérte a Medián Közvélemény- és Piackutató Intézetet, hogy készítsen közvéleménykutatást hazánkban a középiskolás korúak csoportjában a bullying, iskolai zaklatás, erőszak elterjedtségének, működésmódjának vizsgálatára. A kutatás 1000 fő online kérdőíves megkérdezésével zajlott. A válaszók 10%-a nem érzi magát biztonságban iskolájában, ha erre irányuló direkt kérdést kapnak, azonban 11 állítás megválaszolása után az arányszám változik és a válaszadók mindössze negyede érzi magát teljes biztonságban, fele átlagosnak éli meg és szintén negyede kifejezetten nem érzi magát biztonságban (emocionálisan és fizikailag). Ez az arányszám kiugróan magas, ha csak a szakiskolákban és az általános iskolákban tanulók statisztikáit tekintjük, így 39%-ot kapunk. A kitöltők 85%-a volt már érintett bántalmazásban az iskola területén belül és ez a százalék további hárommal nő, ha az online zaklatást is beleszámítjuk. A községben található iskolákba járó kitöltők 42%-a maradt volna szívesen otthon, hogy elkerülje a bántalmazást. A bántalmazottak harmada volt már maga is elkövető. (UNICEF, 2022)

Egy másik, szintén UNICEF által felkért és elvégzett kutatás szerint a szülők 38%-a úgy gondolja egy-egy pofontól nem lesz baja a gyermeknek, azonban a válaszadók 87%-a nem ért egyet azzal, hogy fizikai bántalmazással nevelje gyermekét. Jól látható, hogy e tekintetben a szülők nem tudják vagy nem akarják jól behatárolni a fizikai bántalmazás fogalmát és noha mértékében lehetnek különbségek, az átfedés 25%-os (UNICEF, 2020)

Siegler Anna kutatása három különböző területen elhelyezkedő magyar iskolában zajlott, célja a bántalmazó, bántalmazott és megfigyelő közötti metakommunikáció és a szerepdiffúzió volt. A kutatás ugyan tökéletes eredményt nem ért el, azonban remek kiindulási pontként szolgál, hiszen feltárta, hogy a bántalmazó szerepébe kerülő diák sem mások, sem saját érzéseit nem képes felmérni megfelelően. Érdekesség még, hogy a megfigyelő szerepet kapó tanulók többsége inkább a bántalmazóval értett egyet (Siegler A., 2020)

Magyarországon több szervezet is biztosít lehetőséget a bántalmazottak kimenekítésére, az egyik ilyen az S.O.S. Krízis Alapítvány, akik több telephelyen működtetnek Családok Átmeneti Otthona szolgáltatást. Az otthonok helyileg Budapest IV, XIII, V., XII. és XIV. kerületében, valamint Biatorbágy településén található, így az itt bejelentett lakcímmel bíró jelentkezők a bekerüléskor előnyt élveznek. Az elhelyezés során – a lakhatás biztosítása mellett – rendelkezésre állnak egyéb szolgáltatások, amelyek a következők: családgondozás, szociális ügyintézés, gyámhivatali ügyintézés, gyermeknevelési tanácsadás, gyermekfelügyelet, mentálhigiénés gondozás, jogi tanácsadás, fejlesztőpedagógiai tanácsadás, szükség szerinti ellátás, kiléptető-lakás lehetősége, alaprakó program (S.O.S. Krízis Alapítvány).

Egy másik segítő szervezet az Ökumenikus Segélyszervezet, amely preventív előadásokat tart és országos szinten plakátok és reklámanyagok segítségével hívja fel a figyelmet a (kapcsolati) bántalmazásra. Több, mint tíz éve foglalkoznak az áldozatok ellátásával és rehabilitációjával. A szervezet Magyarországon Titkos Menedékházat működtet, illetve három régióban is elérhető a családok számára menedéket biztosító krízisközpontok. Ezekben az intézményekben a teljes körű ellátáson túl szociális munkásokból, jogászokból, mentálhigiénés szakemberekből álló szakmai gárda áll rendelkezésre a biztonságos továbblépéshez. 2018-ban országszerte 4 helyszínen (Budapest, Miskolc, Szolnok, Orosháza) elérhető krízisambulanciát működtetnek, ahol személyes tanácsadásra van lehetőség az online kapcsolatfelvételen túl (Ökumenikus Segélyszervezet).

Az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT) lehetőséget biztosít az áldozatok kimenekítésére is szükség esetén. A kimenekítés pontos megszervezése és tervezése fontos aspektus a bántalmazás elkerülése okán. Fontos tudni, hogy mikor és hogyan valósítható meg a folyamat, az érintett képes-e önállóan elindulni, mennyire tájékozott az utazásban, mennyi pénze van, van-e gyermeke és van-e olyan mentális állapotban, hogy ezekre képes legyen. A titkos menedékház egyik fő alapvetése, hogy az ott tartózkodók ne árulják el az intézmény helyét. Ha ez mégis megtörténik, vagy a bántalmazó más módon (például a telefon tartózkodási helye alapján) oda talál, a dolgozók felkészülten kezelik a helyzetet. Ha és

amennyiben a bántalmazott szeretne találkozni (volt) bántalmazójával, külön szobában lehetőséget biztosítanak számukra. Abban az esetben, ha nem szeretne találkozni vele vagy fegyver van nála, azonnal elküldik és ha ezt a kérést nem teljesíti, értesítik a hatóságot. (Clerget-Tasi B., 2020)

A KSH online magazinja 2012-ben egy cikket tett közzé, amelyben a hozzátartozók sérelmére elkövetett erőszakos cselekmények adatait rögzíti. A bűnügyi statisztikát elemezve jutottak bővebb információhoz ebben a témakörben. Sajnos pontos adatokkal azonban nem szolgálhatnak, hiszen sok esetben nem történik bejelentés, sőt a tapasztalatok azt mutatják, hogy csak a legsúlyosabb esetek kerülnek felszínre. A legtöbb esetben a közvetlen és közvetett környezet sem avatkozik be, hiszen „nem az ő dolguk”. A hozzátartozókkal szemben elkövetett erőszakos bűncselekményeknek megszámlálhatatlan módja van, azonban a leggyakoribbak a testi, szexuális, érzelmi és lelki erőszak, de lehet anyagi jellegű vagy kimerülhet a baráti, családi kapcsolatok korlátozásában is. 2011-ben közel 6400 hozzátartozók sérelmére elkövetett erőszakos bűncselekményt regisztrált az igazságügyi statisztika. Ebből 98 volt emberölés, a döntő többséget pedig a testi sértések és a zaklatások alkották. A kiskorú veszélyeztetése és a garázdaság esete 700–800 körüli, a személyi szabadság megsértését 241 esetben regisztrálták. A többi erőszakos bűntett aránya 1–1 százalék körüli volt. Az esetek közel 50%-át pedig a párkapcsolati bűncselekmények tették ki. (Németh E., 2012). A police.hu honlapon megtalálhatók a hivatalos segítőszervezet elérhetőségei és postacímei.

A kapcsolati erőszak tényállása 2013. július 1-jén vált az új büntető törvénykönyv (Btk.) hatályos részévé. Áldozatnak már nem csak a bántalmazást közvetlenül elszenvedő személy minősül, hanem mindenki, aki közvetlen következményeként elszenvedte a helyzetet és következményeit, így lelki, anyagi vagy fizikai károsultsága származik belőle (Egészségvonal, 2024).

Világszerte 20%-ra tehető azoknak a nőknek és 5-10%-ra azoknak a férfiaknak a százaléka, akiket gyermekkorukban szexuális bántalmazás ért. Ennél is magasabb azon személyeknek aránya, akik gyermekkorukban fizikai bántalmazást szenvedtek el. Nehezíti az adatgyűjtést azonban, hogy az ENSZ rendeletét összesen 200 ország fogadta el és mindenhol mások a társadalmi normák, így a bántalmazás fogalma és megítélése is (Tóth J. és Pintér Á., 2017)

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Rászoruló Személyeket Támogató Operatív programot indított 2016-ban, amelynek megvalósítása 2017-ben kezdődött. Célja a gyermekszegénység mérséklése, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

kompenzálása volt. A program segítséget nyújtott a szülők számára a gyermekek nehéz körülmények közti nevelésében, ezzel óvva a gyermekek egészségét is. A program során 2018. áprilistól - 2023. augusztusig, évente legalább kettő-négy alkalommal kaptak csomagot a jogosultak. A projekt során legalább 50 000 rászoruló kapott rendszeres időközönként támogatást, amelynek részeként az iskolakezdési csomag, a tartós élelmiszer csomag, higiéniai termékek és a babacsomag is kiosztásra került, természetesen minden szülő számára a gyermek korosztályának megfelelően (Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, 2023).

A KiVa-program a bántalmazás megelőzésére és kezelésére készült finn program. A gyermekeket három csoportba sorolja; az első a 7-9 évesek, a második a 10-12 évesek és a harmadik a 13-15 évesek csoportja. Az első két csoport esetében a program elemeire alkalmanként 90 percet szán és összességében 10 alkalmat. A nagyobbak csoportjában csak egyes témaköröknek van időkeret szabva, a többi szabadon beosztható. Célja a program végére, hogy a gyermekek elutasító szemléletet alkossanak a bántalmazásról és szükség esetén beavatkozzanak egy bántalmazási helyzet láttán (Jármí É., Péter-Szarka Sz., Fehérpataky B.).

Az ENABLE egy iskolákban alkalmazható program, amelynek célja az online és offline zaklatások, illetve agresszív megnyilvánulások csökkentése. A program két részre osztható. Az első anyagai segítik, hogy a bántalmazóvá és bántalmazottá válás eshetősége csökkenjen, ezzel hozzájárulva mind a két fél pszichés és fizikai állapotához. A másik modul a bántalmazás jelenségéről szól és ebben már a cél az, hogy a csoport bántalmazásellenes normákat kövessen. A program elérhető és felhasználható minden nevelő-oktató intézmény számára (Pedagógiai Folyóiratok, 2021).

Alkalmazott módszerek

A szakdolgozati kutatásomhoz online kérdőívfelvételt választottam, amely kvantitatív adatokat tartalmaz és a Google űrlapok felhasználásával készült.

A kérdőív felépítését tekintve alkalmaztam a tölcser elvet, azaz a legegyszerűbb kérdéstől haladtam a leginkább összetettig. A kérdőív a kitöltések nagy hányadában hólabda módszerrel haladt. Fontosnak tartottam, hogy minden szakmai ágazatból legyen kitöltés, ami azonban igazán nehéznek bizonyult, így direkt módon továbbítottam a kérdőívet a megfelelő személyeknek és így jöhetett létre a heterogén hálózatos rendszer. A módszer hátránya, hogy a válaszokban előfordulhat szelekciós torzulás, ezáltal kevésbé általánosítható az eredmény, azonban mivel az én kutatásomban szimplán csak a különbség léte vagy hiánya számít, így a lehetséges torzulás esetében nem befolyásoló tényező.

Az első hat kérdés demográfiai adatokat kívánt feltárni. Ezeket a kérdéseket megválaszolva kaptam információt a kitöltő biológiai neméről, koráról, szakmájáról és az abban eltöltött idejéről, illetve a gyermeke(i) koráról, ha van. Ebben a kérdéscsoportban, minden kérdés kitöltése kötelező volt.

A következőkben a jelzőrendszer fontosságának megítélésére, és megítélésének okára tértem át. Ugyan a jelzőrendszer nem korlátozódik az intézményesített egységekre, de fontosnak tartottam, hogy a laikus kitöltő számára is jól értelmezhető és átlátható legyen a kérdés, így példának a nevelő-oktató intézményeket adtam meg. A kérdések egy része ebben a témakörben a választól függött, ezáltal minden kitöltő egyénre szabottan kapott kérdéseket. Fontosnak tartottam, hogy azok a személyek, akik hallottak már bántalmazásról csak olyan helyzetekből induljanak ki, amelyet maguk is láttak és végig követtek, így a véleményüket maguk formálták és nem a társadalom vagy a média hatására választottak álláspontot. Ezen meghatározás után úgy vélem a későbbi kérdéseket is az egyéni szubjektív véleményük alapján töltötték ki, nem pedig az „elvárható” válaszokat adták.

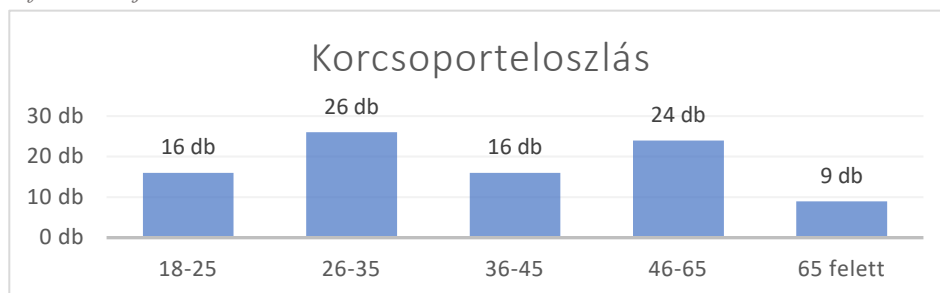
Az utolsó kérdéscsoport a bántalmazás és a nevelési formák megítélését hivatott feltárni. A bántalmazásként megjelölhető válaszok közé több olyan lehetőséget is társítottam, amik nem minősülnek bántalmazásnak, ezáltal a témában való jártasságot és a fogalom tudatosságát kívántam szűrni. A témakör kérdéseinek kitöltése mindenki számára kötelező elem volt.

Eredmények és értékelésük

A kitöltések száma 94 volt, ebből három nem értékelhető, így azokat a válaszokat töröltem. A 91 értékelhető kérdőívet 37 férfi és 54 nő készítette el.

A kitöltők korcsoport megoszlása a következőképp alakult: 16 fő 18-25 év közti, 26 fő 26-35 év közti, 16 fő 36-45 év közti, 24 fő 46-65 év közti és 9 fő 65 év feletti személy. Ezek az adatok láthatók az *1. számú* diagrammon.

*1. számú diagram: Korcsoport eloszlása
forrás: saját munka*

Az egészségügyben dolgozók mind 36 év felettiak voltak, a gazdálkodás és menedzsmentben 6 személy 26-35 év közti, 1 személy 36-45 év közti és szintén egy személy 65 év feletti. Informatika és távközlés területen mindenki 45 év alatti volt, kereskedelemben az eloszlás arányosan 2 fő 18-25 év közti személy, 2 fő 26-35 év közti személy, 1 fő 36-45 év közti személy és 4 fő 46-55 év közti személy. Szociális területen 2 fő 18-25 év közti, 3 fő 26-35 év közti és 5 fő 46-65 év közti személy, illetve 2 fő 65 év feletti személy dolgozik.

A kérdőívet 45 szülő és 46 gyermek nélküli személy töltötte ki. A gyermekes nők száma 32 fő, a gyermekes férfiaké pedig 13. A gyermeket nem nevelő nők száma 22 fő és a gyermek nélküli férfiak száma 24 fő. Érdekes különbség még, hogy a 35 év alatti korcsoportban, csupán 5 személynek van gyermeke. Ez a számadat jól szemlélteti (még ilyen aránylag kis számú felmérés esetében is) a már említett Központi Statisztikai Hivatal adatait, miszerint a gyermekvállalás a harmincas évek körül kezdődik, de jellemző, hogy a felnőttek csak a harmincadik életév betöltése után vállalnak gyermeket hazánkban. A kitöltések erre vonatkozó adatai megtalálhatók az *1. számú* táblázatban.

*1. számú táblázat: korcsoport-gyermek
forrás: saját munka*

Korosztály	Van gyermeke?	
	Igen	Nem
18-25	0 db	16 db
26-35	5 db	21 db
36-45	11 db	5 db
46-65	23 db	1 db
65 felett	6 db	3 db

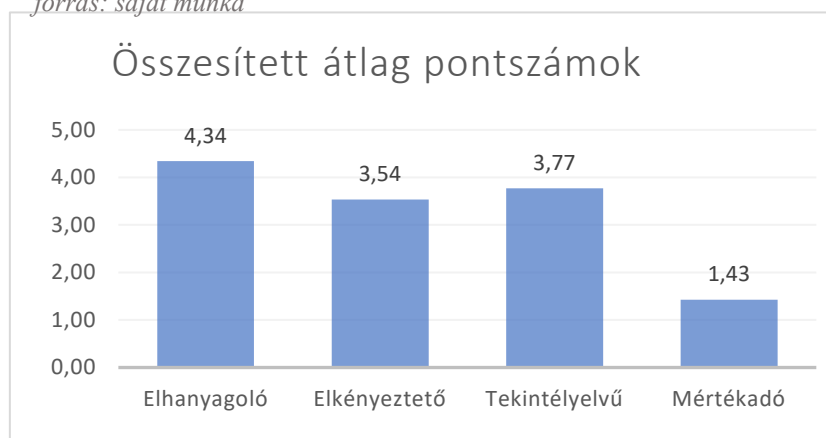
A vizsgálat során a gyermekek kora, nem volt meghatározó a véleményeket illetően, így erre a csoportra további szűréseket nem végeztem. A gyermekek száma látszólag nem volt nagy hatással a nevelési stílusok értékelésére, azonban (feltételezhetően) az egy gyermekes szülők alacsony kitöltési száma miatt, az ő véleményük a legmarkánsabb. Azért, hogy arányos számú csoportokkal dolgozhassak, a későbbiekben csak „gyermekes” és „gyermek nélküli” csoportos bontást végeztem. Különös adat a mérvadó nevelési stílus megítélése, amelyet a gyermekesek a gyermekek számától függetlenül közel 0,4 pontértékkal károsabbnak ítélték. Utóbbit szemlélteti a 2. számú táblázat.

2. számú táblázat: Gyermek-nevelési stílus
forrás: saját munka

Gyermekek száma	Kitöltés	Nevelési stílus			
		Elhanyagoló	Elkényeztető	Tekintélyelvű	Mérvadó
0	46 db	4,39	3,52	3,72	1,24
1	13 db	4,54	3,69	3,92	1,69
2 vagy több	32 db	4,19	3,50	3,78	1,59

A szakmák összesített megítélése a felsorolt négy nevelési stílusból jól látható különbségekkel szolgál. A legkárosabbnak ítélt (azaz az ötös pontszámot megközelítő átlagú) nevelési stílus az elhanyagolás lett 4,34-es átlaggal. A legkevésbé károsnak (azaz a nulla pontszámot megközelítő átlagúnak) a mértékadó nevelési stílust tartották. A tekintélyelvű és az elkényeztető nevelési formákat közel azonos szinten ítélték károsnak, az elkényeztető viselkedéstől (3,54) csak 23 század százalékponttal ítélték rosszabbnak a tekintélyelvű nevelési stílust. Ezeket az adatokat az 2. számú diagram szemlélteti.

2. számú diagram: A nevelési stílusok összesített megítélése
forrás: saját munka

Ezek után a jelzőrendszer fontosságáról és működésének értékeléséről készítettem táblázatot. A kitöltők 97,8%-a egyet értett abban, hogy a jelzőrendszer fontos, azonban még mindig volt két személy, akik szerint nem fontos a jelzőrendszer. Ideális esetben mindenki egyaránt fontosnak tartaná a közbelépést. Ebben a két esetben a szöveges válaszokat is megtekintettem, amelyben leírtak szerint azért nem fontos a jelzőrendszer, mert a szülőnek képesnek kell lennie

a gyermekkel megbeszélni és elintézni az ilyesfajta ügyeket. A 3. számú táblázat szemlélteti a részletes adatokat.

3. számú táblázat: A jelzőrendszer fontosságának megítélése
forrás: saját munka

Van gyermeke?	Kitöltő neme	Kitöltés		A jelzőrendszer fontos?			
				Igen		Nem	
Igen	Nő	45 db	32 db	32 db	100,00%	0 db	0,00%
	Férfi		13 db	13 db	100,00%	0 db	0,00%
Nem	Nő	46 db	22 db	22 db	100,00%	0 db	0,00%
	Férfi		24 db	22 db	91,67%	2 db	8,33%
Összesítve:		91 db		89 db	97,80%	2 db	2,20%

A kitöltők 62,64%-a értesült már élete során bántalmazásról és 37,36% még soha nem értesült.

A gyermek nélküliek több bántalmazási esetről értesültek (összesen 5-tel többel), mint a gyermekesek. Számomra ez meglepetést okozott és választ nem találtam rá, így csak feltételezni tudom, hogy a gyermekes szülők önvédelmi jelleggel tudatosan vagy tudat alatt megpróbálják az ilyen eseteket kizárni, érdekes eredményekkel szolgálhatna, egy erre irányuló kutatás a későbbiekben. A pontos megoszlásokat a 4. számú táblázat szemlélteti.

4. számú táblázat: Gyermek-nem-értesülés
forrás: saját munka

Van gyermeke?	Kitöltő neme	Kitöltés		Értesült már bántalmazásról?			
				Igen		Nem	
Igen	Nő	45 db	32 db	20 db	62,50%	12 db	37,50%
	Férfi		13 db	6 db	46,15%	7 db	53,85%
Nem	Nő	46 db	22 db	14 db	63,64%	8 db	36,36%
	Férfi		24 db	17 db	70,83%	7 db	29,17%
Összesítve:		91 db		57 db	62,64%	34 db	37,36%

Azon kitöltők közül, akik értesültek és tisztában vannak vele, hogy történt-e beavatkozás (43 fő) 67,44% egyetértett az esetkezelés menetével, ebből 3 esetben nem történt beavatkozás. 32,56%-uk nem értett egyet a beavatkozással, ebből 13 esetben nem történt beavatkozás. A kitöltők közel negyede (24,56%-a) ugyan értesült bántalmazásról, nem tudja, hogy történt-e bármikor beavatkozás. Az 5. számú táblázat-ban láthatók a pontos értékek.

5. számú táblázat: Gyermek-nem-jelzőrendszer megítélése
forrás: saját munka

Van gyermeke?	Kitöltő neme	Kitöltés		Történt beavatkozás?		Egyetértett?				
						Igen		Nem		
Igen	Nő	26 db	20 db	Igen	12 db	60,00%	12 db	100,00%	0 db	0,00%
				Nem	3 db	15,00%	0 db	0,00%	3 db	100,00%
				Nem tudom	5 db	25,00%	-	-	-	-
	Férfi	6 db	Igen	4 db	66,67%	4 db	100,00%	0 db	0,00%	
			Nem	0 db	0,00%	0 db	-	0 db	-	
			Nem tudom	2 db	33,33%	-	-	-	-	
Nem	Nő	31 db	14 db	Igen	6 db	42,86%	5 db	83,33%	1 db	16,67%
				Nem	5 db	35,71%	1 db	20,00%	4 db	80,00%
				Nem tudom	3 db	21,43%	-	-	-	-
	Férfi	17 db	Igen	5 db	29,41%	5 db	100,00%	0 db	0,00%	
			Nem	8 db	47,06%	2 db	25,00%	6 db	75,00%	
			Nem tudom	4 db	23,53%	-	-	-	-	

Arra kértem az értesült személyeket, hogy írják le név és helyszínmegjelölés nélkül az esetet, amivel találkoztak. Néhány példa ezekből: „Egy előző munkahelyemen találkoztam az esettel, de az ügy nem konkrétan ott történt. Egy általánosiskolás gyermek mesélt tanítójának arról, hogy a velük egy háztartásban élő felnőtt férfi, olyan dologra vette rá, amelyet ő nem akart, és természetesen nem is megengedett. A tanító azonnal jelentette ezt a gyámügy felé. A háztartásban több család (nagyszülők, unokatestvérek) élt együtt. A gyermekeket azonnal kiemelték a családból és a férfit letartóztatták. Több kislány is élt itt együtt. A férfinak is volt saját óvodáskorú kislánya. A vizsgálatok során állítólag az derült ki, hogy csak az iskoláskorúval történt, ami történt...ami így is szörnyű. Ha a tanítónő nem jelentette volna, vagy ha halogatja, ki tudja hányszor ismétlődik meg, vagy esetleg a saját lányához is hozzáér-e ha kicsit nagyobb lesz. Az ilyen eseteknél, de akár a verésnél és egyéb típusú bántalmazásnál is fontos a jelzés. Nem tudhatjuk, hogy ha hagyjuk, akkor meddig fajul el. Így is minden eset tragédia, ami a gyermek (vagy akár bántalmazott szülőfél) életében törést okoz, lelki, önértékelési gondokat is többek között. Sajnos legtöbbször a családon belüli többi szereplő nem tudja reálisan felmérni a helyzetek súlyosságát a személyes érintettség miatt, vagy a gyermek/bántalmazott nem tud megnyílni számukra, ezért kell, hogy a nevelésben együttműködő másik szereplők, a pedagógusok, merjenek lépni akár helyettük is.”

„Ahol élek, sok gyermeket elhanyagolnak, amikor már nincsen más lehetőség kiveszik a gyermekeket a családokból. A gyermekek jogaik, szükségleteik és érzelmeik a legfontosabbak. Egyes esetben pozitív kimenetelű volt a családból való kivétel, de volt, ahol rosszabbodott a helyzet.”

„Alapvetően nagyon fontosnak tartom, hogy a gyermekvédelmi rendszer megfelelő védőhálóként működjön a gyermekek és családok részére. Mindenki azért tanulta, amit tanult, hogy szakszerű beavatkozással tudjanak segíteni a nehéz helyzetekben. Több hónapon keresztül nem vittek el orvoshoz egy gyermeket szülei, hiába jelezték a pedagógusok, pedig a gyermek egészségügyi állapota szemmel láthatóan romlott.”

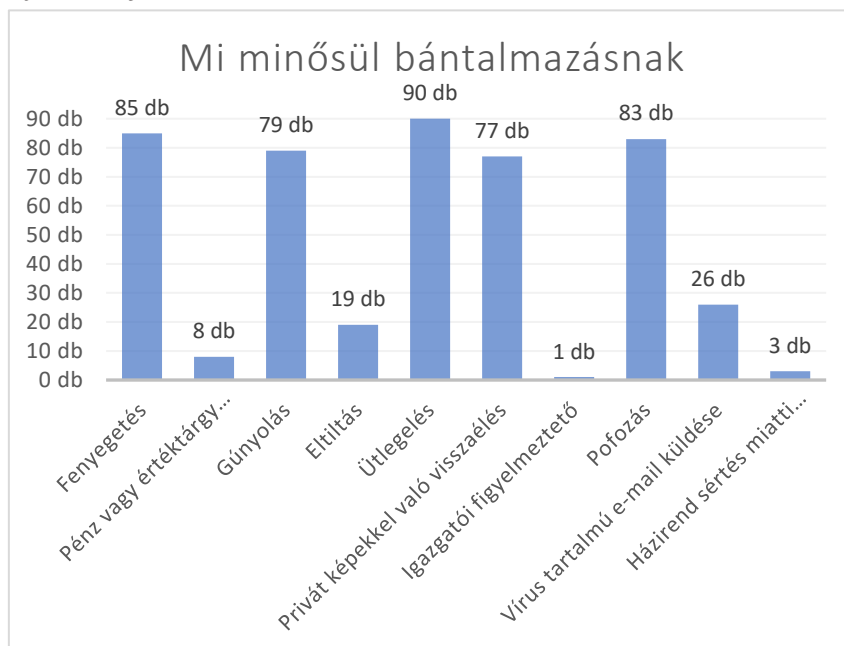
A következőkben a nemek megoszlását vizsgáltam az egyes szakmai ágazatokon belül. Összesen 20 szakmai ágazatból érkezett kitöltés, ezekből különállóan legalább egy személy kitöltötte a kérdőívet, azonban egyes eredményekhez csak a nyolc vagy annál magasabb számú kitöltést vettem figyelembe a válaszok validitása érdekében. A vizsgált szakmai ágazatokban a nemek megoszlása a következő: egészségügy 13 nő és 1 férfi, gazdálkodás és menedzsment 6 nő és 2 férfi, informatika és távközlés 5 nő és 5 férfi, kereskedelem 3 nő és 6 férfi, szociális 11 nő és 1 férfi. A részletes nemi megoszlást a *6. számú táblázat*-ban olvashatják.

6. számú táblázat: Szakma-nem
forrás: saját munka

Szakma megnevezése	Férfi	Nő	Kitöltés
Bányászat és kohászat	1 db	0 db	1 db
Egészségügy	1 db	13 db	14 db
Egészségügyi technika	1 db	0 db	1 db
Elektronika és elektrotechnika	2 db	0 db	2 db
Építőipar	5 db	0 db	5 db
Gazdálkodás és menedzsment	2 db	6 db	8 db
Gépészet	1 db	0 db	1 db
Honvédelem	2 db	3 db	5 db
Informatika és távközlés	5 db	5 db	10 db
Kereskedelem	6 db	3 db	9 db
Környezetvédelem és vízügy	0 db	1 db	1 db
Közlekedés és szállítványozás	0 db	2 db	2 db
Kreatív	2 db	2 db	4 db
Mezőgazdaság és erdészet	1 db	2 db	3 db
Rendészet és közszolgálat	3 db	1 db	4 db
Szépészet	0 db	1 db	1 db
Szociális	1 db	11 db	12 db
Tanuló	0 db	3 db	3 db
Turizmus-vendéglátás	3 db	1 db	4 db
Vegyipar	1 db	0 db	1 db
Összesített:	37 db	54 db	91 db

Ezeket az adatokat összevettem a nevelési stílusról alkotott véleménnyel a 24. számú táblázattal. Az informatika és távközlés (azonos nemi arány), valamint a kereskedelem dolgozói (férfi többség) sem értek el kiugróan alacsony vagy magas pontátlagot egyik nevelés stílus esetében sem. Ezek alapján a nemnek a szakmai ágazatokon belül, nincs meghatározó szerepe. A következőkben azt mértem fel, hogy egyes szakmai ágazatok, mit minősítenek bántalmazásnak. Az összesített eredmények kijelölésszámát a 3. számú diagram jelöli.

3. számú diagram: Bántalmazás megítélése
forrás: saját munka

Szinte minden szakmai ágazatban dolgozó egyet ért abban, hogy bántalmazásnak minősül az ütlegetés, a fenyegetés, a pofozás, a gúnyolás és a privát képekkel való visszaélés. Érdekes adat, hogy míg az ütlegetést a kitöltők 99%-a bántalmazásnak ítéli, a pofozást csak 91%-uk tartja bántalmazásnak, ezzel szemben a fenyegetés a két adat közt helyezkedik el és a kitöltők 93% gondolja bántalmazási formának. A vírus tartalmú e-mail küldésre is meglepően sok szavazat érkezett, noha ez önmagában nem bántalmazás, végső soron rengeteg személyes adatot veszíthetünk el ezáltal. Még rosszabb esetben esetleg virálissá válnak olyan adatok, amikkel később visszaélhetnek. utóbbi esetet már a törvény is szabályozza és bármely személyes adat jogtalan felhasználása következményeket von maga után. Az eredmények megfelelnek az UNICEF 2022-es felmérésének, amelyben a szülők 87%-a nem értett egyet azzal, hogy fizikai erőszakkal nevelje gyermekét. Az öt figyelemmel kísért szakmai ágazatban az átlagtól való, a szakmában dolgozók számát figyelembe véve nagy arányú eltérések a következők: A kereskedelemben dolgozók 44%-a úgy véli az eltiltás bántalmazás és a szociális szférában tevékenykedők 33%-a kattintott ugyan erre a választási lehetőségre. A 7. számú táblázat-ban láthatók a részletes adatok.

7. számú táblázat: Szakma-bántalmazási formák
forrás: saját munka

Szakma megnevezése	Fenyegetés	PéNZ vagy	Gúnyolás	Eltiltás	Ütlegetés	Privát	Igazgatói	Pofozás	Vírus	Házirend	Bejelölés	Kitöltés
Bányászat és kohászat	1 db	0 db	1 db	1 db	1 db	1 db	0 db	1 db	1 db	0 db	7 db	1 db
Egészségügy	12 db	1 db	11 db	2 db	14 db	11 db	0 db	13 db	4 db	0 db	68 db	14 db
Egészségügyi technika	1 db	0 db	1 db	1 db	1 db	1 db	0 db	1 db	1 db	0 db	7 db	1 db
Elektronika és elektrotechnika	2 db	0 db	1 db	2 db	2 db	2 db	0 db	1 db	1 db	0 db	11 db	2 db
Építőipar	5 db	1 db	2 db	0 db	4 db	4 db	0 db	3 db	1 db	0 db	20 db	5 db
Gazdálkodás és menedzsment	7 db	0 db	8 db	0 db	8 db	7 db	0 db	8 db	0 db	0 db	38 db	8 db
Gépészet	1 db	0 db	1 db	0 db	1 db	0 db	0 db	1 db	1 db	0 db	5 db	1 db
Honvédelem	5 db	1 db	4 db	0 db	5 db	4 db	0 db	5 db	1 db	1 db	26 db	5 db
Informatika és távközlés	9 db	1 db	9 db	2 db	10 db	9 db	0 db	9 db	4 db	0 db	53 db	10 db
Kereskedelem	8 db	1 db	8 db	4 db	9 db	7 db	0 db	9 db	3 db	0 db	49 db	9 db
Környezetvédelem és vízügy	1 db	0 db	1 db	0 db	1 db	1 db	0 db	1 db	0 db	0 db	5 db	1 db
Közlekedés és szállítmányozás	2 db	0 db	2 db	0 db	2 db	2 db	0 db	2 db	1 db	0 db	11 db	2 db
Kreatív	4 db	0 db	4 db	1 db	4 db	4 db	0 db	4 db	1 db	0 db	22 db	4 db
Mezőgazdaság és erdőszet	3 db	0 db	3 db	0 db	3 db	3 db	0 db	2 db	0 db	0 db	14 db	3 db
Rendészet és közszolgálat	4 db	1 db	3 db	0 db	4 db	3 db	0 db	3 db	0 db	0 db	18 db	4 db
Szépészet	1 db	0 db	1 db	0 db	1 db	1 db	0 db	1 db	1 db	0 db	6 db	1 db
Szociális	12 db	0 db	12 db	4 db	12 db	9 db	0 db	12 db	2 db	1 db	64 db	12 db
Tanuló	3 db	1 db	3 db	1 db	3 db	3 db	0 db	3 db	1 db	0 db	18 db	3 db
Turizmus-vendéglátás	3 db	1 db	3 db	1 db	4 db	4 db	0 db	3 db	3 db	1 db	23 db	4 db
Vegyipar	1 db	0 db	1 db	0 db	1 db	1 db	1 db	1 db	0 db	0 db	6 db	1 db
Összesített:	85 db	8 db	79 db	19 db	90 db	77 db	1 db	83 db	26 db	3 db	471 db	91 db

A következő elemzésben a gyermekes és gyermek nélküli személyek véleményét vettem össze. A 8. számú táblázat-ban jól látható, hogy a gyermek nélküli férfiak 87,5%-a, míg a gyermek nélküli nők 100%-a bántalmazásnak ítéli meg a fenyegetést. A gyermek nélküli felnőtteknél, ez az eltérés jelentősen kisebb, a nők 93,75%-a míg a férfiak 92,31%-a gondolja bántalmazásnak a fenyegetést.

8. számú táblázat: Gyermek-nem-fenyegetés
forrás: saját munka

Van gyermeke?	Kitöltő neme	Fenyegetés		
Igen	Nő	42 db	30 db	93,75%
	Férfi		12 db	92,31%
Nem	Nő	43 db	22 db	100,00%
	Férfi		21 db	87,50%
Összesítve:		85 db		93,41%

A pénz vagy értéktárgy kölcsönkérését, és itt hangsúlyoznám, hogy ez nem bántalmazási forma, a gyermekes nők 12,5%-a míg a gyermekes férfiak 15,38%-a gondolja bántalmazásnak. A gyermek nélküliek esetében a női kitöltők közül senki, míg a férfi kitöltők közül 2 személy gondolja bántalmazásnak. Mind a két esetben a férfiak szerint inkább bántalmazás, mint a nők szerint. Látható a 9. számú táblázat-ban.

9. számú táblázat: Gyermek-nem-kölcsönkérés
forrás: saját munka

Van gyermeke?	Kitöltő neme	Pénz vagy értéktárgy kölcsönkérése		
Igen	Nő	6 db	4 db	12,50%
	Férfi		2 db	15,38%
Nem	Nő	2 db	0 db	0,00%
	Férfi		2 db	8,33%
Összesítve:		8 db		8,79%

A gúnyolás, ami a verbális bántalmazás egyik szintje, a gyermekes női kitöltők 90,63%-a szerint bántalmazás és a gyermekes férfiak 69,23%-a szerint szintén az. Meglehetősen nagy a különbség férfi és női szülő közt ebben a kérdéskörben. A gyermek nélküli nők azonban még a gyermekes nőknél is magasabb arányban vélekednek a gúnyolásról bántalmazásként, ugyanis ebben a kategóriában mindenki a bántalmazás fogalma alá sorolta a gúnyolást. A gyermek nélküli férfiak 79,17%-a gondolja úgy, hogy a gúnyolás bántalmazás. Ezek alapján a gyermek nélküli felnőttek magasabb átlagszázalékot értek el összesítve, mint a szülők. Az adatok a 10. számú táblázat-ban láthatók.

10. számú táblázat: Gyermek-nem-gúnyolás
forrás: saját munka

Van gyermeke?	Kitöltő neme	Gúnyolás		
Igen	Nő	38 db	29 db	90,63%
	Férfi		9 db	69,23%
Nem	Nő	41 db	22 db	100,00%
	Férfi		19 db	79,17%
Összesítve:		79 db		88,81%

Az eltiltást a gyermekes nők 21,88%-a, a gyermekes férfiaknak pedig a 15,38%-a tartja bántalmazásnak. A gyermek nélküli felnőttek esetében a nők 22,73%-a szerint és a férfiak 20,83%-a szerint bántalmazás az eltiltás. Megtekinthető az alábbi 11. számú táblázat-ban.

11. számú táblázat: Gyermek-nem-eltiltás
forrás: saját munka

Van gyermeke?	Kitöltő neme	Eltiltás		
Igen	Nő	9 db	7 db	21,88%
	Férfi		2 db	15,38%
Nem	Nő	10 db	5 db	22,73%
	Férfi		5 db	20,83%
Összesítve:		19 db	20,88%	

Az ütlegetést szinte mindenki bántalmazásnak ítélte, kivételt képez egy része a gyermek nélküli férfiaknak, ugyanis ebben a csoportban az összes kitöltőnek csak a 95,83%-a gondolja az ütlegetést bántalmazásnak. A 12. számú táblázat-ban látható.

12. számú táblázat: Gyermek-nem-ütlegetés
forrás: saját munka

Van gyermeke?	Kitöltő neme	Ütlegetés		
Igen	Nő	45 db	32 db	100,00%
	Férfi		13 db	100,00%
Nem	Nő	45 db	22 db	100,00%
	Férfi		23 db	95,83%
Összesítve:		90 db	98,90%	

A gyermekes nők 84,38%-a gondolja bántalmazásnak a privát képekkel való visszaélést. A gyermekes férfiak gondolják a 4 csoport közül a legkevésbé bántalmazónak a maguk 79,92%-ával. A gyermek nélküli nők ítélték a csoportok közül a leginkább bántalmazónak 95,45%-os kijelöléssel. A gyermek nélküli férfiaknak pedig a 79,17%-a gondolja bántalmazásnak. Összességében a gyermek nélküli csoport bántalmazóbbnak ítéli, mint a gyermekesek csoportja. A 13. számú táblázat-ban látható a lebontás.

13. számú táblázat: Gyermek-nem-képek
forrás: saját munka

Van gyermeke?	Kitöltő neme	Privát képekkel való visszaélés		
Igen	Nő	37 db	27 db	84,38%
	Férfi		10 db	76,92%
Nem	Nő	40 db	21 db	95,45%
	Férfi		19 db	79,17%
Összesítve:		77 db	84,82%	

Az igazgatói figyelmeztetést mindössze egy személy ítélte bántalmazónak, aki egy gyermek nélküli férfi volt, így a csoportja 4,17%-át adva.

A pofozást a gyermekes nők ítélték a leginkább bántalmazónak 96,88%-os szavazati aránnyal. A gyermekes férfiak 92,31%-a szerint és a gyermek nélküli nők 95,45%-a szerint szintén bántalmazás. A gyermek nélküli férfiak 79,17%-a gondolja a pofozást bántalmazásnak, míg a másik három kategória tagjainak értéke 90% feletti. Megtekinthető az alábbi 14. számú táblázat-ban.

14. számú táblázat: Gyermek-nem-pofozás
forrás: saját munka

Van gyermeke?	Kitöltő neme	Pofozás		
Igen	Nő	43 db	31 db	96,88%
	Férfi		12 db	92,31%
Nem	Nő	40 db	21 db	95,45%
	Férfi		19 db	79,17%
Összesítve:		83 db	91,21%	

A vírus tartalmú e-mail küldését a gyermekes nők 28,13%-a, a gyermekes férfiaknak pedig a 23,08%-a gondolta bántalmazásnak. A gyermek nélküli nők 18,18%-a ítélte szintén bántalmazásnak. Kiugró adat a gyermek nélküli férfiaknál született, akiknek a 41,67%-a szerint bántalmazási forma a vírus tartalmú e-mail küldése. Szemlélteti a 15. számú táblázat.

15. számú táblázat: Gyermek-nem-vírus
forrás: saját munka

Van gyermeke?	Kitöltő neme	Vírus tartalmú e-mail küldése		
Igen	Nő	12 db	9 db	28,13%
	Férfi		3 db	23,08%
Nem	Nő	14 db	4 db	18,18%
	Férfi		10 db	41,67%
Összesítve:		26 db	28,57%	

A házirend sértés miatti hazaküldést a gyermekes nők 6,25%-a és a gyermek nélküli férfiak 4,17%-a értékelte bántalmazásnak. A másik két csoportból nem érkezett kijelölés erre a lehetőségre. A 16. számú táblázat szemlélteti.

16. számú táblázat: Gyermek-nem-házirend
forrás: saját munka

Van gyermeke?	Kitöltő neme	Házirend sértés miatti hazaküldés		
Igen	Nő	2 db	2 db	6,25%
	Férfi		0 db	0,00%
Nem	Nő	1 db	0 db	0,00%
	Férfi		1 db	4,17%
Összesítve:		3 db	3,30%	

A következőkben a korosztályok, valamint a gyermekes és gyermek nélküli személyek bántalmazásról való megítélését vizsgáltam. A fenyegetést a 26-35 év közötti és a 46-65 év közötti korosztály kevésbé tartja károsnak, mint a másik három csoport. Látható a 17. számú táblázat-ban.

17. számú táblázat: Gyermek-kor-fenyegetés
forrás: saját munka

Korosztály	Van gyermeke?		Kitöltés	Bántalmazás-e?	
	Igen	Nem		Fenyegetés	
18-25	0 db	16 db	16 db	16 db	100,00%
26-35	5 db	21 db	26 db	23 db	88,46%
36-45	11 db	5 db	16 db	16 db	100,00%
46-65	23 db	1 db	24 db	21 db	87,50%
65 felett	6 db	3 db	9 db	9 db	100,00%

A pénz vagy értéktárgy kölcsönkérését a 36-45 év közötti és a 46-65 év közti korcsoport egyaránt 12,5%-os megjelöléssel ítélte bántalmazásnak. A 65 év felettek csoportja egyáltalán nem, a 18-25 év közöttiek közül 1 személy és a 26-35 év korcsoportjában 2 személy ítélte bántalmazásnak.

A részletes adatok olvashatók a 18. számú táblázat-ban.

18. számú táblázat: Gyermek-kor-kölcsönkérés
forrás: saját munka

Korosztály	Van gyermeke?		Kitöltés	Bántalmazás-e?	
	Igen	Nem		Pénz vagy értéktárgy kölcsönkérése	
18-25	0 db	16 db	16 db	1 db	6,25%
26-35	5 db	21 db	26 db	2 db	7,69%
36-45	11 db	5 db	16 db	2 db	12,50%
46-65	23 db	1 db	24 db	3 db	12,50%
65 felett	6 db	3 db	9 db	0 db	0,00%

A gúnyolást a 36-45 év közötti korosztály tartja a leginkább bántalmazásnak és a 65 év feletti korosztály tartja a legkevésbé annak. A többi korcsoport százalékos arányai sorrendben: 18-25 év 87,5%, 26-35 év 92,31% és 46-65 év 79,17%. A 19. számú táblázat szemlélteti.

19. számú táblázat: Gyermek-kor-gúnyolás
forrás: saját munka

Korosztály	Van gyermeke?		Kitöltés	Bántalmazás-e?	
	Igen	Nem		Gúnyolás	
18-25	0 db	16 db	16 db	14 db	87,50%
26-35	5 db	21 db	26 db	24 db	92,31%
36-45	11 db	5 db	16 db	15 db	93,75%
46-65	23 db	1 db	24 db	19 db	79,17%
65 felett	6 db	3 db	9 db	7 db	77,78%

Az eltiltást a 18-25 év közötti korosztály tartja a leginkább bántalmazásnak és a 65 év feletti a legkevésbé. A 26-35 év közti korosztály tagjainak 23,08%-a ítélte bántalmazásnak, a 36-45 év közöttiek 18,75%-a, végül pedig a 46-65 éves korcsoport tagjainak 20,83%-a választotta ki, mint bántalmazási forma. Részletesebben a 20. számú táblázat-ban.

20. számú táblázat: Gyermek-kor-eltiltás
forrás: saját munka

Korosztály	Van gyermeke?		Kitöltés	Bántalmazás-e?	
	Igen	Nem		Eltiltás	
18-25	0 db	16 db	16 db	4 db	25,00%
26-35	5 db	21 db	26 db	6 db	23,08%
36-45	11 db	5 db	16 db	3 db	18,75%
46-65	23 db	1 db	24 db	5 db	20,83%
65 felett	6 db	3 db	9 db	1 db	11,11%

Az ütlegelést a 18-25 év közötti korosztály kevésbé tartja bántalmazásnak, mint bármely másik csoport, ugyanis ezen korúak 93,75%-a ítélte bántalmazásnak. Pontos szám adatok a 21. számú táblázat-ban találhatóak.

21. számú táblázat: Gyermek-kor-ütlegelés
forrás: saját munka

Korosztály	Van gyermeke?		Kitöltés	Bántalmazás-e?	
	Igen	Nem		Ütlegelés	
18-25	0 db	16 db	16 db	15 db	93,75%
26-35	5 db	21 db	26 db	26 db	100,00%
36-45	11 db	5 db	16 db	16 db	100,00%
46-65	23 db	1 db	24 db	24 db	100,00%
65 felett	6 db	3 db	9 db	9 db	100,00%

A privát képekkel való visszaélést a 36-45 év közötti korosztály teljes mértékben bántalmazásnak tartja, míg a 65 év feletti csoportjának csak az 55,56%-a tartja annak. A 22. számú táblázat-ban olvasható a többi adat.

22. számú táblázat: Gyermek-kor-képek
forrás: saját munka

Korosztály	Van gyermeke?		Kitöltés	Bántalmazás-e?	
	Igen	Nem		Privát képekkel való visszaélés	
18-25	0 db	16 db	16 db	15 db	93,75%
26-35	5 db	21 db	26 db	23 db	88,46%
36-45	11 db	5 db	16 db	16 db	100,00%
46-65	23 db	1 db	24 db	18 db	75,00%
65 felett	6 db	3 db	9 db	5 db	55,56%

Az igazgatói figyelmeztetést mindössze egy 46-65 év közti személy választotta. A pofozást a 18-25 év közötti és a 36-45 év közötti korosztály tartja a legkevésbé bántalmazásnak, míg a 46-65 év közötti csoport a leginkább. A 65 év feletti 88,89%-a szerint és a 26-35 év közti személyek 92,31%-a gondolja bántalmazásnak. Olvasható a 23. számú táblázat-ban.

23. számú táblázat: Gyermek-kor-pofozás
forrás: saját munka

Korosztály	Van gyermeke?		Kitöltés	Bántalmazás-e?	
	Igen	Nem		Pofozás	
18-25	0 db	16 db	16 db	14 db	87,50%
26-35	5 db	21 db	26 db	24 db	92,31%
36-45	11 db	5 db	16 db	14 db	87,50%
46-65	23 db	1 db	24 db	23 db	95,83%
65 felett	6 db	3 db	9 db	8 db	88,89%

Az elhanyagolásra adott legalacsonyabb pontszámi átlag a hármas volt, azonban a nyolc vagy a feletti kitöltéseket figyelembe véve a legkisebb értéket a gazdálkodás és menedzsmentben dolgozók adták, amely négyes átlaggal szolgál. Őket követték az egészségügyi dolgozók 4,21-es átlaggal. Az informatika és távközlés szakmai ágazatában tevékenykedők 4,4-es átlagot ítéltek meg, míg a szociális területek dolgozói (ide sorolva a pedagógusokat is) 4,5 pontátlagra értékelték, tőlük nem sokkal tért el a kereskedelemben dolgozók véleménye, akik 4,56-os minősítést adtak. A legmagasabb számérték az ötös volt, amit a gépészet, környezetvédelem és vízügy, mezőgazdaság és erdészet szakmákban dolgozók, valamint a tanulók adtak. Fontos megjegyezni, hogy a tanulók minden esetben 18-35 év közötti kitöltők voltak, amelyből egy kitöltő 36-45 év közötti szülő.

A megfelelő kitöltésszámú szakmai irányzatok közül a gazdálkodás és menedzsmentben dolgozók értékelték a legkevésbé károsra az elkényeztető nevelési stílust, amelynek átlaga 2,88, őket követték a szociális szférában dolgozók 3,17-es átlaggal. 3,3-as szinten károsnak ítélték az informatika és távközlésben tevékenykedők és 3,89-es pontátlagot adtak a kereskedelem dolgozói. A 3,93-as lett a legmagasabb átlag a kiemelt öt szakmai ágazat közül, amelyet az egészségügyben dolgozók adtak. Az összes átlag közül a legmagasabb két pontérték a 4,4-es (honvédelmi dolgozók) és az ötös (vegyipari dolgozó) lett. A legkisebb átlagot ebben az esetben a környezetvédelem és vízügyben dolgozó személy érte el, egyes számérték meghatározásával. A tekintélyelvű nevelési stratégiát az összes vizsgált csoportból legkevésbé károsnak a bányászat és kohászat, egészségügy technika, építőipar, honvédelem, közlekedés és szállítmányozás szakmai ágazatokban dolgozók ítélték 3-as pontértékkal. Az öt kiemelt figyelmet kapó csoportból legkevésbé károsnak az informatika és távközlés dolgozói gondolták, ahol 3,7-es pontátlaggal illették, a gazdálkodás és menedzsment dolgozói pedig 3,75-ös pontértéket kapcsoltak hozzá. A kereskedelmi dolgozók 3,89-re a szociális szféra dolgozói pedig 3,97-re értékelték átlagosan. A legmagasabb pontértéket, azaz 4,43-at az egészségügy dolgozói adták. Az összes szakmai ágazat közül, ebben a kategóriában a legkárosabbnak az elektronika és elektrotechnika, valamint a vegyipar dolgozói ítélték 5-ös pontértékkal.

A mértékadó nevelési stílust az összes szakmai ágazat közül a mezőgazdaság és erdészet dolgozói értékelték a legkevésbé károsnak 0 pontátlaggal. A kiemelt szakmai ágazatokban tevékenykedők pontátlaga sorrendben: kereskedelem 0,89, informatika és távközlés 0,9, egészségügy 1,29, szociális szféra 1,83 és gazdálkodás és menedzsment 2. Az összes szakmai ágazat közül a leginkább károsnak a bányászat és kohászat, elektronika és elektrotechnika, illetve a szépészet dolgozói értékelték, egyaránt 3-as pontértékkal, ami már a károsnak

mondható kategóriába tartozik. Ezen adatok alapján levonható az a következtetés, hogy az elhanyagolást minden szakmai ágazat károsnak ítélte, az elkényeztetésről alkotott nézetekben jelentős különbségek vannak, a tekintélyelvű nevelési stílust szintén minden szakmai ágazat károsnak ítélte és a mértékadó nevelési stílusról való elképzelések is eltérők. Ezáltal kijelenthető, hogy van különbség a szakmai ágazatok nevelési stílusról alkotott véleményében. Bővebb információ olvasható a 24. számú táblázat-ban.

24. számú táblázat: Szakmák-nevelési stílus
forrás: saját munka

Szakma megnevezése	Elhanyagoló	Elkényeztető	Tekintélyelvű	Mértékadó	Kitöltés
Bányászat és kohászat	3,00	3,00	3,00	3,00	1 db
Egészségügy	4,21	3,93	4,43	1,29	14 db
Egészségügyi technika	3,00	3,00	3,00	1,00	1 db
Elektronika és elektrotechnika	4,00	3,50	5,00	3,00	2 db
Építőipar	4,20	3,60	3,00	1,40	5 db
Gazdálkodás és menedzsment	4,00	2,88	3,75	2,00	8 db
Gépészet	5,00	3,00	4,00	0,00	1 db
Honvédelem	4,60	4,40	3,00	1,80	5 db
Informatika és távközlés	4,40	3,30	3,70	0,90	10 db
Kereskedelem	4,56	3,89	3,89	0,89	9 db
Környezetvédelem és vízügy	5,00	1,00	4,00	1,00	1 db
Közlekedés és szállítmányozás	4,00	3,50	3,00	2,50	2 db
Kreatív	4,75	3,25	3,25	1,25	4 db
Mezőgazdaság és erdészet	5,00	3,67	3,67	0,00	3 db
Rendészet és közszolgálat	4,25	4,25	3,75	1,50	4 db
Szépészet	3,00	3,00	4,00	3,00	1 db
Szociális	4,50	3,17	3,92	1,83	12 db
Tanuló	5,00	3,67	3,33	1,67	3 db
Turizmus-vendéglátás	3,75	3,50	3,50	0,25	4 db
Vegyipar	5	5	5	5	1 db

Az nevelési stílusok értékelését ezután nemekre és gyermekes, gyermek nélküli csoportokra bontottam, hogy lássam, a gyermek hatással van-e és ha igen, milyen mértékben van hatással a nemekre e téren. Az eredmények igazán érdekesek. A kutatás azt mutatja, hogy a gyermekes férfiak nevelési stílusról alkotott véleménye nagyban eltér a gyermek nélküli férfiakétól, különösen a tekintélyelvű nevelési stílus esetében. Míg a gyermek nélküli férfiak pontértéke 3,63, addig a gyermekeseké közel 7 tizeddel kevesebb, 2,92 pontérték. Ennél nagyobb eltérést mutat, ha a gyermekes nőket és férfiakat vesszük tekintetbe, ebben az esetben a nők pontértéke több mint 1 pontértékkal magasabb (4,19), mint a férfiaké. Ugyan mind a két pontérték a káros (2,5 pontérték feletti) csoportba tartozik, ez az eltérés figyelemfelkeltő. A teljes táblázat a 25. számú táblázat-ban olvasható.

25. számú táblázat: Gyermek-nem-nevelési stílus
forrás: saját munka

Van gyermeke?	Kitöltő neve	Nevelési stílus						Kitöltés			
		Elhanyagoló	Elkényeztető	Tekintélyelvű	Mértékadó						
Igen	Nő	4,29	4,41	3,56	3,47	3,82	4,19	1,62	1,69	45 db	32 db
	Férfi		4,00				3,77				
Nem	Nő	4,39	4,41	3,52	3,36	3,72	3,82	1,24	1,64	46 db	22 db
	Férfi		4,38				3,67				

A táblázat elkészítése után kíváncsi voltam, mi indokolhatja ezt az eltérést és a választ a korosztályok és gyermekes - gyermek nélküli csoportok összevetésében találtam meg, amely a következő táblázatban jól látható. A 45 év alatti korcsoportban csupán 5 gyermekes kitöltő volt, ami azt meri feltételezni, hogy az „1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról” kiadásakor már (közel) felnőtt személyek és ezzel párhuzamosan a rendszerváltás előtt vagy körül születettek, sokkal toleránsabbak a státuszról vagy hierarchiából következő tisztelettel szemben és ezt a viselkedést magukba integrálva, az a szemléletformálásukat alakította.

A szakmában eltöltött idő és a nevelési stílus megoszlását vizsgáltam ezt követően. Az eredmények közt nem találtam összefüggést. A nevelési stílusokban számottevő eltérést nem találtam a szakmában eltöltött idő kapcsán. Az eltöltött időintervallumok közel azonos megoszlást mutatnak. A táblázat részletei láthatók a *27.számú táblázat*-ban. Ezek alapján kijelenthető, hogy nincs összefüggés az eltöltött idő és megítélés közt.

*26. számú táblázat: Idő-nevelési stílus
forrás: saját munka*

Szakmában eltöltött idő	Kitöltés	Nevelési mód			
		Elhanyagoló	Elkényeztető	Tekintélyelvű	Mérvadó
0-3 év	18 db	4,50	3,67	4,17	1,17
4-5 év	12 db	4,25	3,08	3,17	1,25
6-10 év	13 db	4,62	3,54	3,46	1,62
11-15 év	13 db	4,15	3,31	3,92	1,38
16-25 év	12 db	4,08	3,92	3,58	1,25
több, mint 25 éve	20 db	4,25	3,60	4,05	1,75

Legvégül a korcsoportok és a nevelési stílusok összevetését tettem meg. Az alábbi táblázat remekül mutatja, hogy a változás folyamatban van, hiszen az elhanyagoló nevelési stílus egyre kevésbé elfogadott a fiatalabb korosztályokban, a mérvadó nevelési stílust azonban egyre inkább elfogadják és vélhetően alkalmazzák. Részletesebben a *27. számú táblázat*-ban olvasható.

*27. számú táblázat: Kor-nevelési stílus
forrás: saját munka*

Nevelési módszer			
Elhanyagoló	Elkényeztető	Tekintélyelvű	Mérvadó
4,56	3,44	3,69	1,13
4,50	3,42	3,42	1,19
4,25	3,75	4,31	1,44
4,17	3,58	3,92	1,71
4,11	3,56	3,56	1,89
Egyre kevésbé elfogadott			Egyre jobban elfogadott

A kutatási kérdéseimre választ kaptam.

Másképp ítéli-e meg férfi és nő a bántalmazást? Igen, a bántalmazási formák megítélésében a női-férfi különbségek markánsak, noha a szakirodalomban erre csak egyfajta magyarázatot találtam, ami pedig a társadalom által elvárt viselkedéssel való azonosulás. A megítélés különbségét talán a verbális bántalmazás, dolgozatomban gúnyolás szemlélteti a legjobban, hiszen ebben az esetben a gyermekes és gyermek nélküli felnőttek esetében is minimum 20%-os eltérés volt látható. A gyermek nélküli férfiak 87,5%-a, míg a gyermek nélküli nők 100%-a bántalmazásnak ítéli meg a fenyegetést.

Van-e eltérés gyermeket nevelő és gyermek nélküli munkavállalók véleménye közt? Igen van, a gyermekes és gyermek nélküli csoportok is jelentős eltérést mutatnak. A gyermekesek alapvetően kisebb százalékszámot értek el a legtöbb esetben a bántalmazási formák megítélésében, és kevesebb esetről is hallottak, azonban a fizikai bántalmazást mindkét esetben jobban elítélik, mint a gyermek nélküli kitöltők.

Összefügg-e az életkor és az értékítélet? Igen, a korcsoportok tekintetében a két szélsőséges csoport eltérése a leginkább szembetűnő. A legjobb szemléltetés erre a 27. számú táblázat, hiszen abban egyértelműen látszik, hogy az elhanyagoló nevelési stílust az idősebb korosztály kevésbé ítélte károsnak, mint a fiatalabb. Azonban a 22. számú táblázat is remekül mutatja a korosztálybeli különbségek alakulását.

Különbözik-e a szakmakezdő és a szakmában huzamosabb ideje tevékenykedő személy véleménye? Nem, a szakmában eltöltött idő nincs hatással a bántalmazás, valamint a nevelési stílusok megítélésére, hiszen az értékek igen hullámzóak az idő függvényében. A nevelési irányzatok viszont előremutató tendenciát mutatnak a jó irányba.

Következtetések és javaslatok

A kutatási eredményeim korrelálnak az UNICEF 2022-es felmérésével, hiszen a pofozás, mint bántalmazási forma kutatásomban 91%-os szavazati arányt ért el, ez pedig csupán 4%-os különbség a külső forrás adataihoz képest. Hasonlóságot mutat továbbá a KSH adataival, ugyanis a 35 év alatti kitöltők közt csupán 5 szülő található.

A jelzőrendszert a kitöltők 97,8%-a fontosnak tartja, noha ez az arány akkor lenne igazán szép, ha 100%-os lenne. A bántalmazásról és nevelési stílusról alkotott vélemények kérdéskörében a gyermek nélküli személyek véleménye jelentős különbséget mutat a gyermekesekével szemben, azonban sem a gyermekek kora, sem száma nem befolyásoló tényező.

A szakmák összesített megítélése a felsorolt négy nevelési stílusból jóllátható különbségekkel szolgál. A legkárosabbnak ítélt (azaz az ötös pontszámot megközelítő átlagú) nevelési stílus az elhanyagolás lett 4,34-es átlaggal. A legkevésbé károsnak (azaz a nulla pontszámot megközelítő átlagúnak) a mértékadó nevelési stílust tartották. A tekintélyelvű és az elkényeztető nevelési formákat közel azonos szinten ítélték károsnak, az elkényeztető viselkedéstől (3,54) csak 23 század százalékponttal ítélték rosszabbnak a tekintélyelvű nevelési stílust.

A kitöltők 62,64%-a értesült már élete során bántalmazásról és 37,36% még soha nem értesült. A gyermek nélküliek több bántalmazási esetről értesültek, mint a gyermekesek. A jelzőrendszeri intézkedések esetében 67% egyetértett az esetkezelés menetével, ebből 3 esetben nem történt beavatkozás és a kitöltők 33%-a nem értett egyet a beavatkozással, ebből 13 esetben nem történt beavatkozás.

A nemek véleményére nincs hatással a szakmai ágazatuk. Szinte minden szakmai ágazatban dolgozó egyet ért abban, hogy bántalmazásnak minősül az ütlegetés, a fenyegetés, a pofozás, a gúnyolás és a privát képekkel való visszaélés. A kereskedelemben dolgozók 44%-a úgy véli az eltiltás bántalmazás és a szociális szférában tevékenykedők 33%-a kattintott ugyanerre a választási lehetőségre. Összességében úgy gondolom, hogy a szakmai ágazat hatással van a véleményre, de a nemek és a korcsoport sokkal meghatározóbbak ebben a kérdéskörben. Fontos lenne nagyobb csoport kutatása, valamint a fiatalok mihamarabbi tájékoztatása a jelzőrendszerrel és a bántalmazásról. Érdekes eredményekkel szolgálhatna továbbá egy felmérés, hogy a szülők vagy a gyermek nélküliek csoportja értesül-e átlagosan több bántalmazásról, és miért.

Összefoglalás

A munka fontos eleme a mindennapjainknak, kapcsolatteremtő, önkifejező és anyagi vonzatai is vannak. Az évszázadok során rengeteget változott a megítélése és formája egyaránt. A történelem formálta véleményezését és erejét, segítségével pedig a nemi egyenjogúság is kialakult. Jelenleg a jólét és jól-lét fontos és nélkülözhetetlen eleme, ugyanakkor nem feltétlenül teher. Ahhoz, hogy a személy munkába álljon, meg kell tennie egy igen hosszú utat öntudatában, amely apró döntések sorozata egy nagy cél érdekében.

A személyiség fontos formáló tényezője az identitás, a kultúra, a korszak, amelybe az egyén születik és boldogulni kíván. Az alapjaiban véve sem egyszerű életutat tarkítja nehézségek sora, amelyet sem befolyásolni, sem megváltoztatni nem képes az ember. Természetesen elindíthat változást, azonban egymaga nem vethet véget egy járványnak, háborúnak vagy válságnak sem.

A nemi sajátosságok legfontosabb alappilére – a biológiai tényen túl – a kulturális, társadalmi közeg. A személyiség fontos része a nemi hovatartozás, azonban nem önálló egysége. Fejlődésbeli és biológiai felépítésbeli különbségekből adódóan a férfiak általánosságban agresszívabbnak mondhatók a nőknél, azonban logikai képességeik jobbak. A nők pedig verbális és szociális területeken teljesítenek jobban a férfiaknál, azonban belső vívódásuk nagyobb.

A gyermekesek száma jelentősen visszaesett az elmúlt ötven évben és a gyermekvállalás ideje is kitolódott. A testi kontaktus és az egészséges kötődési forma elengedhetetlen a gyors és hatékony szocializációhoz, de nem teljesen irreverzibilis. A korai társas és tárgyi kapcsolatok alkotják a személyiség forrásait a későbbi döntések meghozatalában. Több kutatás is alátámasztotta, hogy az egyén befolyásolható és hogy a személyiség képes a változásra, de idősebb korban ez már sokkal nehezebben megváltoztatható külső erővel.

A bántalmazás továbbra is napjaink egyik fő problémája és egyes országokban a családon belüli bántalmazást nem szabályozzák törvények. A bántalmazói és bántalmazotti szemléletmód egy tanult viselkedésforma, amelynek különböző rizikófaktorai hatással lehetnek az egyénre, azonban a lehetőség megléte nem egyenlő a valósággal. Több magyar és külföldi szervezet is tart preventív előadásokat és igyekszik felhívni a figyelmet a bántalmazásra, illetve a bántalmazásellenes hozzáállás megerősítésére. A bántalmazás formái nem mindig jól megállapíthatók, ezért fontos lenne a jelzőrendszer működésében való társadalmi szerepvállalás mindenki számára.

Magyarországon a bántalmazottak részére több kilépési lehetőség is rendelkezésre áll, és indokolt esetben az elszállásolás és szakmai segítség is megoldható bérmentve. Több titkos menedékház is működik a rászorulóknak számára. A gyermekszegénység és szegregáció mérséklésére is indultak programok. A KiVa és az ENABLE bántalmazás preventív programok, amelyek oktatási rendszerbe iktatása folyamatban van és a tervezetük elérhető.

A szakdolgozati kérdőívem kvantitatív adatokat tartalmaz, amelyeknek felvétele a Google Űrlapon keresztül, hólabda módszerrel történt. Az értékelhető kitöltések száma 91, amelyből 37-et férfi és 54-et nő töltött ki. A kitöltők korcsoport megoszlása a következőképp alakult: 16 fő 18-25 év közötti, 26 fő 26-35 év közötti, 16 fő 36-45 év közötti, 24 fő 46-65 év közötti és 9 fő 65 év feletti személy. A kérdőívet 45 szülő és 46 gyermek nélküli személy töltötte ki. A gyermekes nők száma 32 fő, a gyermekes férfiaké pedig 13 fő. A gyermeket nem nevelő nők száma 22 fő és a gyermek nélküli férfiak száma 24 fő. Érdekes, hogy a 35 év alatti korcsoportban csupán 5 személynek van gyermeke. A vizsgálat során a gyermekek kora nem volt meghatározó.

A szakmák összesített megítélése a felsorolt négy nevelési stílusból jól látható különbségekkel szolgál. A legkárosabbnak ítélt (azaz az ötös pontszámot megközelítő átlagú) nevelési stílus az elhanyagolás lett. A legkevésbé károsnak (azaz a nulla pontszámot megközelítő átlagúnak) a mértékadó nevelési stílust tartották. A tekintélyelvű és az elkényeztető nevelési formákat közel azonos szinten ítélték károsnak, az elkényeztető viselkedéstől csak 23 század százalékponttal ítélték rosszabbnak a tekintélyelvű nevelési stílust.

A kitöltők 97,8%-a egyet értett abban, hogy a jelzőrendszer fontos, az átlagtól csak két személy véleménye tért el. A kitöltők 62,64%-a értesült már élete során bántalmazásról és 37,36% még soha nem értesült. A gyermek nélküliek több bántalmazási esetről értesültek (összesen 5-tel többel), mint a gyermekesek. Azon kitöltők közül, akik értesültek és tisztában vannak vele, hogy történt-e beavatkozás (43 fő) 67,44% egyetértett az esetkezelés menetével, ebből 3 esetben nem történt beavatkozás. 32,56%-uk nem értett egyet az esetkezeléssel, ebből 13 esetben nem történt beavatkozás. A kitöltők közel negyede (24,56%-a) ugyan értesült bántalmazásról, nem tudja, hogy történt-e bármikor beavatkozás.

A szakmai ágazatokon belül a nemek megoszlása nincs hatással a bántalmazásról alkotott véleményre, ahogy a szakmában eltöltött idő sem. Szinte minden szakmai ágazatban dolgozó egyet ért abban, hogy bántalmazásnak minősül az ütlegelés, a fenyegetés, a pofozás, a gúnyolás és a privát képekkel való visszaélés. Az ütlegelést a kitöltők 99%-a bántalmazásnak ítéli, a

pofozást csak 91%-uk tartja bántalmazásnak, ezzel szemben a fenyegetés a két adat közt helyezkedik el és a kitöltők 93% -a bántalmazásként jelölte meg.

A gúnyolás értékelésében a gyermeces és gyermek nélküli felnőttek esetében is minimum 20%-os eltérés volt látható. A gyermek nélküli férfiak 87,5%-a, míg a gyermek nélküli nők 100%-a bántalmazásnak ítéli meg a fenyegetést. A gyermek nélküli férfiak 79,17%-a gondolja a pofozást bántalmazásnak, míg a másik három kategória tagjainak értéke 90% feletti. Jól látható tehát, hogy férfi és nő, gyermeces és gyermek nélküli személyek esetében is van eltérés.

A privát képekkel való visszaélést a 36-45 év közötti korosztály teljes mértékben bántalmazásnak tartja, míg a 65 év felletti csoportjának csak az 55,56%-a tartja annak és ezzel párhuzamosan a további megítélések is elkülönülnek korcsoportonként, azonban nem minden esetben ilyen szembetűnő a különbség. Összességében kijelenthető, hogy a korcsoportok szemléletmódja különböző a bántalmazás megítélésében.

A nevelési stílusokról alkotott vélemények is megosztók voltak, azonban talán a legfeltűnőbb eltérés a tekintélyelvű nevelési stílus esetében volt a gyermeces nők és férfiak nézetei között. Mindent összevetve a nevelési stílusok megítélésében látható a javuló tendencia és az elhanyagolás egyre inkább elítélt, míg a mérvadó nevelési stílus egyre inkább elfogadott.

A holisztikus képet tekintve a bántalmazás megítélése egyre inkább tolódik a bántalmazás-ellenes szemléletmód felé, azonban sok lehetőség rejlik még a kutatásában és a prevenció stratégiák kidolgozásában. Természetesen nem hitegethetjük magunk egy eszmei világ képével, azonban a változást előidézhetjük és a lokális szinterről egy nap talán globális szintre emelhetjük.

Irodalomjegyzék

1. 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
2. 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
3. Barry, H. III, Bacon, M. K., & Child, I. L. (1957). A cross-cultural survey of some sex differences in socialization. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, old.: 327–332 forrás: [A cross-cultural survey of some sex differences in socialization. \(apa.org\)](#)
4. Browne K., Balachova T. (2002): WHO/EUR Information and Training Package on the Prevention of Child Abuse and Neglect forrás: [World health report : 2002 \(who.int\)](#)
5. Clerget-Tasi B.(2020.. március 04.). család.hu. Forrás: Titkos menedékház: Lehetőség a gyógyulásra és az újrakezdésre: https://csalad.hu/csaladban-elni/titkos-menedekhaz-lehetoseg-a-gyogyulasra-es-az-ujrakezdesre?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAAR3JhMVpdBsc8xDlond1IjFQsyuuNjzFpEdZi-3YXFAL4bhlrSjsrGT9S8_aem_AfE_-6hGG2y8VTZc_vElpGTQBnfDoBV9wTnRNjXEAdTkwbrG_uWHmkdp0kaEEqTROh9K6KR
6. E. Asch (1955. november 15.). *Opinions and Social Pressure*. *Scientific American*, old.: 52-57 forrás: [Opinions and Social Pressure on JSTOR](#)
7. E. B. Sawe (2018. augusztus 15.). *WorldAtlas*. Forrás: Countries Without Laws Against Domestic Violence: https://www.worldatlas.com/articles/nations-without-domestic-violence-regulation.html?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAAR11I1623yuSNhLhuO10p7GGVemY5oIX1VzhsF2qrbxNEL6IF19BXREF8fQ_aem_AToHAB6fN7q9TGLKmpSPhwqOjVn7OK42KVQ3hSpgrZB7zft7xGXSADzKmjQ209OZhr3kOzI5WaTqps2
8. E. H. Erikson(2002): *Gyermekkor és társadalom*. Osiris kiadó. Budapest
9. E. Maccoby, C. Nagy, Jacklin (1975 április 13.): Boys will be boys, girls will be girls, or will they? *The New York Times*, old.: 265 forrás: [Boys will be boys, girls will be girls, or will they? - The New York Times \(nytimes.com\)](#)
10. Egészségvonal. (2024. február). Forrás: Bántalmazás: Van segítség!: <https://www.egeszsegvonal.gov.hu/b/2037-bantalmazas-van-segitseg.html>
11. Goodenough F. L. (1931). *APA PsycNec*. Forrás: Anger in Young Children: <https://psycnet.apa.org/record/1932-01577-000>
12. Gyurkó Sz., Törő K., Sárközy S., Demjén L., Kiss A., Katona G., Szalai Zs., Nagy A., Harkányi Z., Polovitzer M., Kovács É., Molnár D., Herczeg I., Sófi Gy., Eröss R., B. Mészáros K., Almássy Zs., Kosztya S., Kristóf I., Kricskovics A., Kereszty É., Havasi B., Szabó L., Antal K., szerk.: Nagy A., Törő K.: *Gyermekbántalmazás*. Medicina könyvkiadó ZRT. Budapest, 2016

13. Harlow H. F. (1965. április 28). Total social isolation in monkeys. University of Wisconsin, Wisconsin, Amerikai Egyesült Államok. Forrás: [Harlow's Classic Studies Revealed the Importance of Maternal Contact – Association for Psychological Science – APS](#)
14. Herczog M., Kovács Zs. (2004): 1. sz. módszertani levél: A gyermekbántalmazás és elhanyagolás megelőzése, felismerése és kezelése. MAVÉ 1991, Budapest o.:3-12. forrás: [A gyermekbántalmazás és elhanyagolás megelőzése, felismerése és kezelése - PDF Free Download \(docplayer.hu\)](#)
15. J. Bowlby (1956. szeptember). The effects of mother-child separation: A follow-up study. British Journal of Medical Psychology, old.: 211-247. forrás: [THE EFFECTS OF MOTHER-CHILD SEPARATION: A FOLLOW-UP STUDY - BOWLBY - 1956 - British Journal of Medical Psychology - Wiley Online Library](#)
16. Jármí É., Péter-Szarka Sz., Fehérpatáky B. (dátum nélk.). A KiVa-program hazai adaptálásának. Budapest: Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet.
17. K. Browne, T. Balachova. (2002). WHO/EUR Information and Training Package on the Prevention of Child Abuse and Neglect. Geneva: WHO.
18. Kimura D.: Cortex. London, Ontario: Elsevier BV. 1967 forrás: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/B9780127463025500116>
19. Kmoskó M.: Hammurabi Törvényei. In K. M., Hammurabi Törvényei, old.: 34. Kolozsvár: Erdélyi Múzeum-Egyesület Jog-és Társadalomtudományi Szakosztálya. 1911 forrás: <http://mek.niif.hu/07200/07287/07287.pdf>
20. Központi Statisztikai Hivatal (2020. március 30.).Forrás: A születések és a termékenység irányzatai és demográfiai jellemzői:https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/szuletések_termekenyseg/index.html
21. M. Mead. Sex and temperament in three primitive societies. Nagy-Britannia: Routledge and Kegan Paul Ltd. 1935 forrás: <https://personalwebs.coloradocollege.edu/~mduncombe/WS%20110/Mead,%20Sex%20and%20Temperament.pdf>
22. Marx: Gazdasági-filozófiai Kéziratok 1844-ből. Sajtó alá rendezte a marxizmus-leninizmus klasszikusainak szerkesztőség. forrás: [Gazdasági-filozófiai kéziratok 1844-ből \(oszk.hu\)](#)
23. Nádas Gy., Prugberger T. (2016). MeRSZ. Forrás: Európai és magyar összehasonlító munka- és közszolgálati jog: https://mersz.hu/dokumentum/wk47__7/
24. Németh E. (2012. szeptember). A Központi Statisztikai Hivatal színes on-line magazinja. Forrás: Életünk és Körülményei: https://www.ksh.hu/szamlap/eletunk.html?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAAR3IfBuDFxXhH_mCrSTrbS3l4KtEPPxq2en09hEw6yu5cq2WXt8h73ZSpZA_aem_AfHbE_rqGXByWEJjpPeydbaQEpcvtI2YLevb0eqn6nSFh6Tbz_LIB304cB_1kd7IFT5MWOQZkYACINT9X55ZPiyY

25. Ökumenikus Segélyszervezet. (dátum nélk.). Ökumenikus Segélyszervezet. Forrás: Segítség a bántalmazottaknak: https://segelyszervezet.hu/segitseg-a-bantalmazottaknak/?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAR0tnFMX9OvJLA31kC0jaH1TgG6qPmAI_oh6XPYwvcNdfT3LIvA4Sb3tB4o_aem_AfE5YZlzuCZSszEJCfiH1XACx0HPXwHEsVhJra2ENDEIysa-bG6qdwoaPes6_-ljeCM9e0M7crxWJaTBFSFsh57y
26. Pedagógiai Folyóiratok. (2021. szeptember). Forrás: Cél a bántalmazásellenes normák erősítése: https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-kozneveles/cel-a-bantalmazasellenes-normak-erositese?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAR1diG6-yTwsqXh6AO9DBMF0JKwngkC8v6iH6WaqXJnVHXqv_dgEVCrvV7c_aem_AfG GpKV7_B1Xsmu8vdIyVZcILGNvXEyOTjSvGP10zUU7PhEpq0VINx1llesv51zJA3SVen2WM38ZjsMO
27. R. C. Atkinson, E. Hilgard: Pszichológia. Budapest: Osiris. 2005
28. Ranschburg J.: Erkölc és jellem. Saxum Kiadó Kft. 2013
29. S. E. Asch (1955. november 15.): Opinions and Social Pressure. Scientific American. forrás: [Opinions and Social Pressure - 1955 : Solomon E. Asch : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive](https://www.archive.org/details/opinions-and-social-pressure-1955-solomon-e-asch-free-download-borrow-and-streaming-internet-archi)
30. S. Milgram (2023. november 14.). SimplyPsychology. Forrás: Stanley Milgram Shock Experiment: Summary, Results, & Ethics forrás: https://www.simplypsychology.org/milgram.html?fbclid=IwAR18Kij2g7AhEFB42gAHNqm5t5yLcJ0iQ88hfh2QFJbxUAmjVtEjmeGKs6A_aem_ASVevMOL87LZzHOnCSqrkyrbea2rVV53etjLPNIjGVVoYZqaquHJXNoQFZkcpvdQvUFAdKV0AyvVK7gI4gP51HEGG
31. S.O.S. Krízis Alapítvány. (dátum nélk.). Forrás: tevékenységeink: <https://www.soskrisis.hu/tevekenysegeink/>
32. Siegler A.: Iskolai bántalmazás a diákok perspektívájából. Iskolakultúra 30. évf. 7. sz. (2020. július) o.:61-75. forrás: [Iskolakultúra 30. évf. 7. sz. \(2020. július\) \(oszk.hu\)](https://iskolakultura.oszk.hu/2020/07/iskolai-bantalmazas-a-diakok-perspektivajabol)
33. Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság. (2023). Forrás: Tájékoztató a Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program végrehajtásáról: https://szgyf.gov.hu/raszorulo-szemelyeket-tamogato-operativ-program?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAR1nXv_5N5NKZzq76Aqx-1t0vVK0_7pe9VbmbIxYK-8jYtekShsWwn8rsXA_aem_AfGFvPrvg8C73rW-tKqgu9Yi3qZaaffya13sKbHz22z1qj64q0_vailtESzWUKCc2KnEjc5nRxc3r8vuASo mH442
34. Tóth J., Pintér Á.: (2017). A bántalmazott gyermekek – Gyermekjogok és gyermekbántalmazás. Statisztikai Szemle, 848-851.
35. UNICEF. (2020. november 05.). Forrás: Ismerd fel, és tegyél ellene – Gyermekbántalmazás elleni kampányt indított az unicef magyarországi: <https://unicef.hu/igy-segitunk/hireink/ismerd-fel-es-tegyel-ellenegyermekbantalmazas-elleni-kampanyt-inditott-az-unicef-magyarorszag>

36. UNICEF. (2022. július-augusztus). Forrás: Középiskolások tapasztalatai az iskolai zaklatásról:https://unicef.hu/wpcontent/uploads/2022/11/median_unicef_2022_iskolai_zaklatas_jelentes.pdf
37. Ying Wang, Chia-Huei Wu: Work and Personality Change What We Do Makes Who We Are. 2021, Bristol, Bristol University Press

Kutatási kérdőív

Demográfiai adatok

1. Mi az Ön neme, kérem válasszon! (*kötelező)

Nő

Férfi

2. Ön melyik korosztályba tartozik? (*kötelező)

18-25

26-35

36-45

46-65

65 felett

3. Válassza ki, hogy az Ön szakmája melyik ágazathoz tartozik a felsoroltak közül!

(Kérem azt az ágazatot jelölje ki, amelyben jelenleg is tevékenykedik!) (*kötelező)

Bányászat és kohászat

Egészségügyi technika

Egészségügy

Elektronika és elektrotechnika

Élelmiszeripar

Építőipar

Épületgépészet

Fa- és bútorigar

Gazdálkodás és menedzsment

Gépészet

- Honvédelem
- Informatika és távközlés
- Kereskedelem
- Környezetvédelem és vízügy
- Közlekedés és szállítmányozás
- Kreatív
- Mezőgazdaság és erdészet
- Rendészet és közszolgálat
- Specializált gép- és járműgyártás
- Sport
- Szépészet
- Szociális
- Tanuló
- Turizmus-vendéglátás
- Vegyipar

Amennyiben a 3. kérdésre „Tanuló” választ adta a kitöltő, akkor ugrás az 5. kérdésre.

4. Mióta dolgozik a fentebb megjelölt területen? (*kötelező)

- 0-3 éve
- 4-5 éve
- 6-10 éve
- 11-15 éve
- 16-25 éve
- több, mint 25 éve

5. Önnek hány gyermeke van? (*kötelező)

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

6. Kérem válassza ki gyermeke/gyermekei korcsoportját! (Több gyermek esetén több válasz is megadható.) (*kötelező)

Nincs gyermekem

0-2 éves

3-5 éves

6-10 éves

11-14 éves

15-18 éves

19-25 éves

25 évnél idősebb

Jelzőrendszer fontosságának megítélése és megítélésének oka

7. Ön fontosnak tartja a nevelő-oktató intézmények (jelzőrendszer) beavatkozását szükség esetén? (pl.: bántalmazás, függőség gyanúja, stb.) (*kötelező)

Igen

Nem

8. Ön értesült már élete során bántalmazásról? Kérem ennél a kérdésnél a virtuális forrásokat, valamint híreket hagyja figyelmen kívül és hagyatkozzon személyes tapasztalataira. (*kötelező)

Igen

Nem

Amennyiben a 8. kérdésre „Nem” a válasz, akkor ugrás a 12. kérdésre.

9. Történt az eset után bármiféle beavatkozás külső személy/szerv által? (pl.: nevelő-
oktató intézmény, hatóság, gyámügy, pszichológus, stb.) (*kötelező)

Igen

Nem

Nem tudom

Amennyiben a 9. kérdésre „Nem tudom” a válasz, ugrás a 12. kérdésre.

10. Ön egyet ért/értett ezzel? (*kötelező)

Igen

Nem

A 11. kérdés ketté lett bontva „A” és „B” kérdésváltozatra, és a 10. kérdésre adott válasz alapján ezek közül az egyiket kell megválaszolnia a kitöltőnek. Amennyiben a 10. kérdésre „Igen” a válasz, akkor a 11A. kérdést, amennyiben „Nem” a válasz, akkor a 11B. kérdést kell megválaszolni.

11A. Kérem írja le röviden miért ért egyet az esetkezelés menetével! (Amennyiben teheti, kérem írja le röviden a történetet is, nevesítés és helyszínmegjelölés nélkül.) (*kötelező)

_____ (szöveges válasz)

11B. Kérem írja le röviden miért nem ért egyet az esetkezelés menetével! (Amennyiben teheti, kérem írja le röviden a történetet is, nevesítés és helyszínmegjelölés nélkül.)

(*kötelező)

_____ (szöveges válasz)

A bántalmazás és a nevelési formák megítélése

12. Kérem válassza ki az alábbi felsorolásból azokat, amelyek Ön szerint a bántalmazás

fogalomkörébe tartoznak! (*kötelező)

- Fenyegetés
- Pénz vagy értéktárgy kölcsönkérése
- Gúnyolás
- Eltiltás
- Ütlegelés
- Privát képekkel való visszaélés
- Igazgatói figyelmeztető
- Pofozás
- Vírus tartalmú e-mail küldése
- Házi rend sértés miatt hazaküldés

13. A következőkben skálákat és szülői viselkedésformákat fog látni, kérem minden skálán jelölje 0-5-ig, Ön mennyire gondolja károsnak, illetve károsnak gondolja-e az adott viselkedésformát.

13.1 Elhanyagoló (A szülő kevés elvárást támaszt gyermekével szemben és nem jellemző rá a gyermek igényeire való válaszkészség.) (*kötelező)

	0	1	2	3	4	5	
Egyáltalán nem káros	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon káros

13.2 Elkényeztető (A szülő kevés elvárást támaszt gyermekével szemben, azonban toleráns és elfogadó a gyermek viselkedésével szemben.) (*kötelező)

	0	1	2	3	4	5	
Egyáltalán nem káros	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon káros

13.3 Tekintélyelvű (A szülő nagy elvárásokat fogalmaz meg a gyermekkel szemben, ugyanakkor kevésbé toleráns a gyermek impulzusaival szemben.) (*kötelező)

	0	1	2	3	4	5	
Egyáltalán nem káros	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon káros

13.4 Mérvadó (A szülő nagy elvárásokat támaszt a gyermek felé, betartatja a szabályokat, ugyanakkor támogató attitűd jellemzi.) (*kötelező)

	0	1	2	3	4	5	
Egyáltalán nem káros	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon káros

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Szlámár Szimonetta
A Hallgató Neptun kódja: DTCCNC
A dolgozat címe: Szakmai ágazatok véleménye a bántalmazásról
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem
A konzulens tanszékének a neve: Gyógypedagógiai Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlant állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

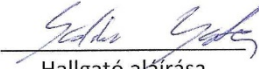
A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumába. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumában.

Kelt: 2024 év 04 hó 27 nap

Hallgató aláírása

Konzulensi nyilatkozat

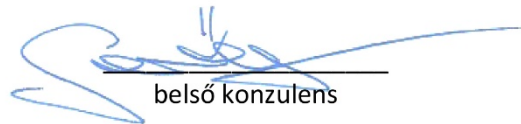
NYILATKOZAT

Szlámár Szimonetta (Neptun azonosítója: DTCCNC) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre **javaslom** / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*²

Kelt: Kaposvár, 04. 25.

belső konzulens

---

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.